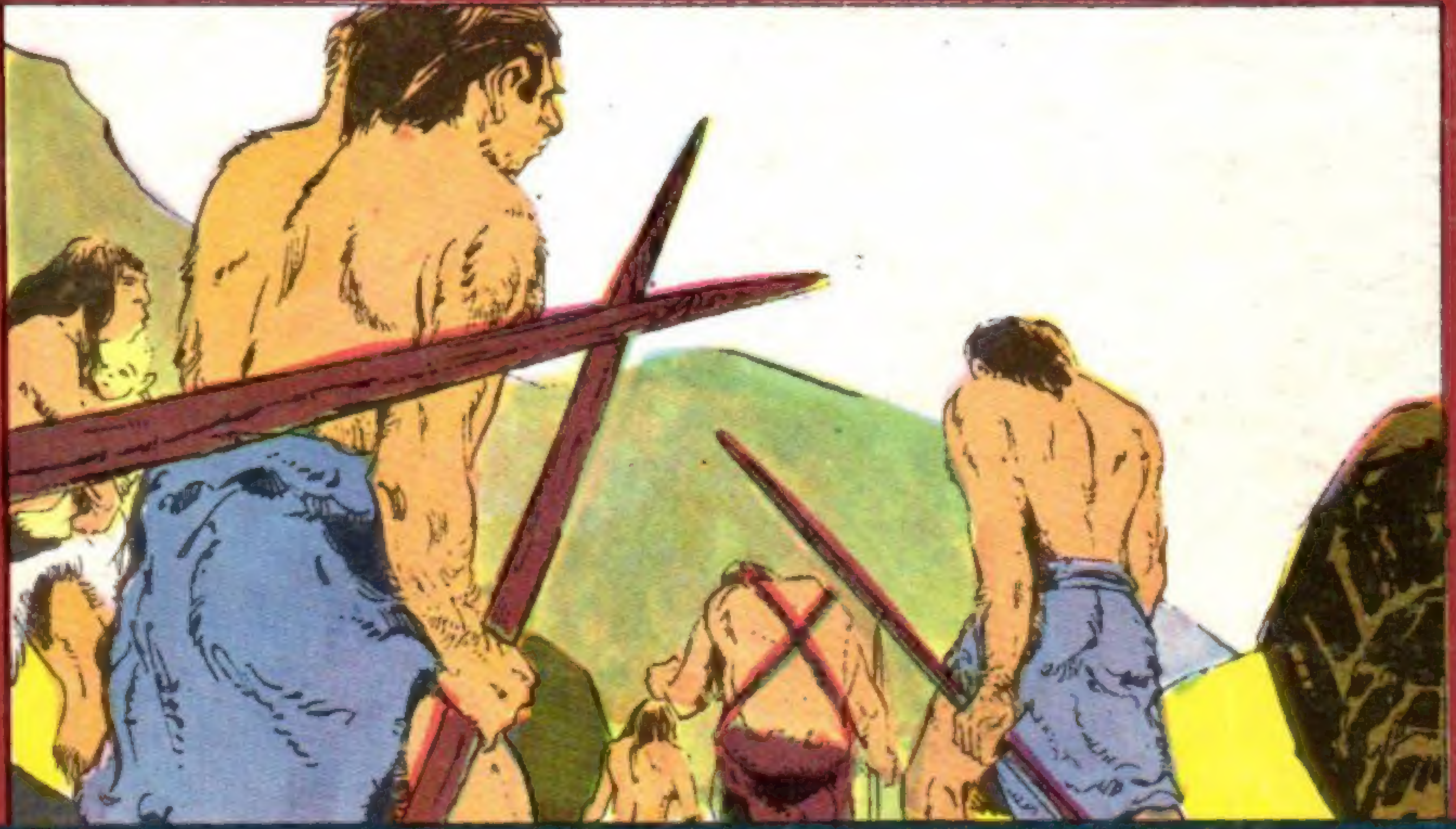

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

MİLLİ EĞİTİM TARAFINDAN
TAVSİYE EDİLMİŞTİR

KARACAN

MAĞARA
DEVİRİ

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Copyright: Daniel Mallo-Editorial Palsa S.A., Mexico
Türkiye'de Yayın Hakkı: KARACAN YAYINLARI/ONK

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

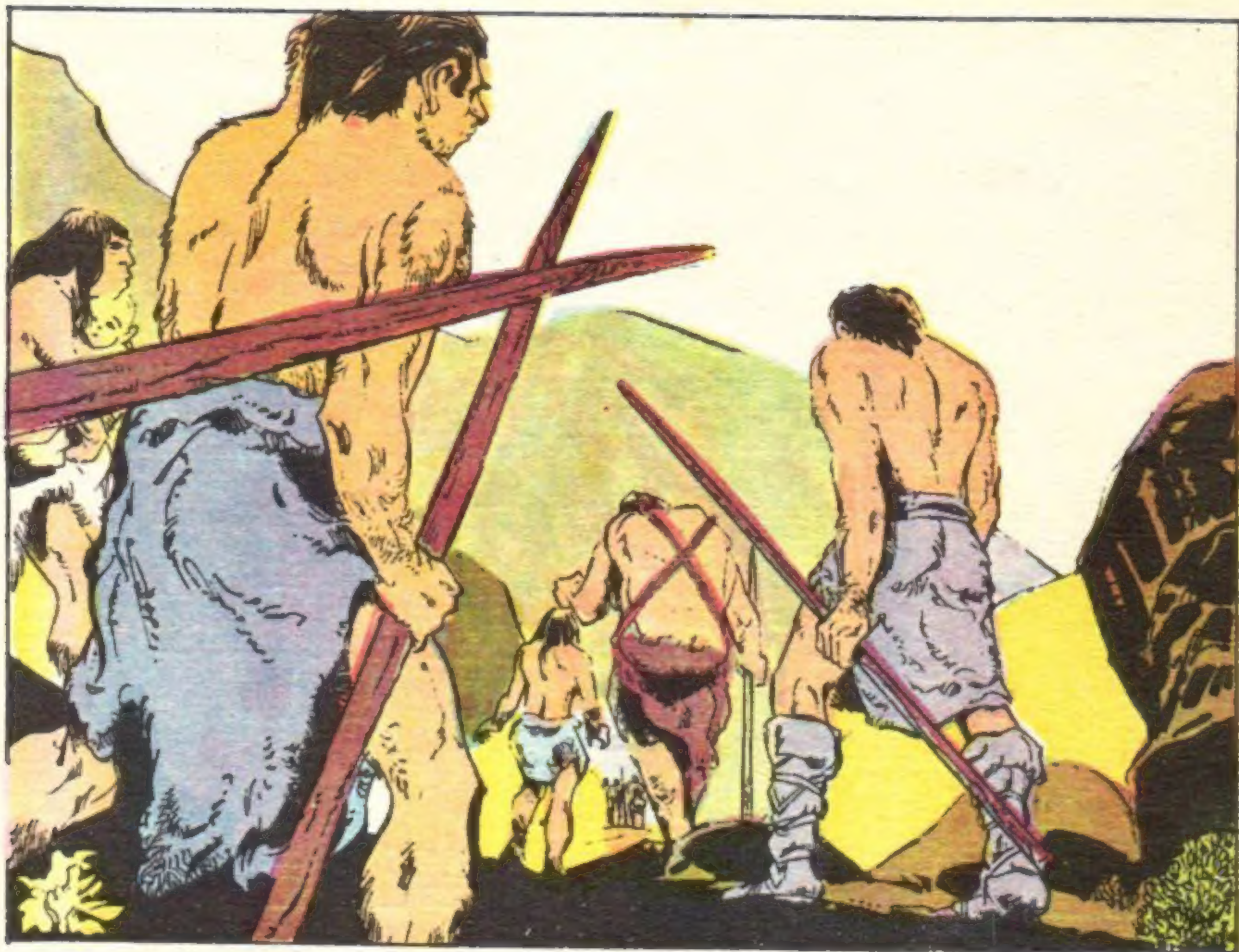
Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: Prof. Dr. **TAHSİN YAZICI**, Doç. Dr. **Ali İHSAN GENCER**,
Doç. Dr. **MEHMET ÖZSAİT**, Doç. Dr. **İSMET MİROĞLU**, **PAUL MANDRİNİ**,
ALBERTO CABADO, **EUGENIO ZOPPI**.

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**
Satış Müdürü: **ALİ ALPASLAN**

**Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı,
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın
20.2.1984 tarih ve 01771 kararı ile özellikle
ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile ortaokul
öğrencilerine tavsiye edilmiştir. Bu karar
Tebliğler Dergisi'nin 12 Mart 1984 tarihli nü-
sasında yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.**

Renk Ayrımı: **ÇALI GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Adres: Basın Sarayı, Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 527 00 34 - 526 69 00

Fiyatı: 200 TL / Kıbrıs'ta: 250 TL

MAĞARA DEVRI

MAĞARA DEVRİ

İNSANLAR UZUN YILLAR KAINATIN MEYDANA GELİŞİ VE İLK İNSANIN,
YARATILIŞI KONUSLINDA DİN KİTAPLARINA BAĞLI KALDILAR...

GEÇMİŞE AIT SORULARININ CEVAPLARINI, ANCAK DİNİ
KAYNAKLARDA BULABİLİYORLARDI...

İSLÂM DİNİNİN ORTAYA ÇIKIŞI İLE, YENİ GELİŞMELER DEVRİ BAŞLADI... ÖZELLİKLE COĞRAFYA İLMİNİN, İSLÂMIYETTE KLÂSİK BİR ŞEKİL ALMASI, VIII. VE IX. YÜZYILLARA RASTLAR.. DAHA SONRA HARİTACILIK ÖNEM KAZANDI.. BU DÖNEMİN ÖNEMLİ ESERLERİ ARASINDA, HARİZMÎ'NİN NİL NEHRİ HARİTASI (XI. YÜZYIL), İBNİ HAVKÂL'IN AKDENİZ HARİTASI (XI. YÜZYIL), İSTAHRÎ'NİN DÜNYA HARİTASI (XII. YÜZYIL), BİRÜNİ'NİN DENİZLER HARİTASI (XIII. YÜZYIL), IDRİSİ'NİN DAİREVİ DÜNYA HARİTASI (XII. YÜZYIL) SAYILABİLİR.

IDRİSİ'nin cihan haritası (üstte), BİRÜNİ'nin denizler haritası (altta).

BİLİNDİĞİ GİBİ DÜNYANIN YUVARLAKLIĞI ANLAYIŞI, ORTAÇAĞ BATI ANLAYIŞINA İSLÂM KÜLTÜRÜ YOLUYLA GEÇMİŞTİR...

OSMANLI TÜRKLERİNDE İSE COĞRAFYA İLMİ, XVI. YÜZYILDA DORUK NOKTASINA ULASIR... PİRİ REİS İLE SEYDİ ALİ REİS'İN ÇALIŞMALARI, BUGÜN BİLE ÇAĞDAŞ BİLİM ADAMLARINCA İLGİ GÖRMEYE DEVAM ETMEKTEDİR.

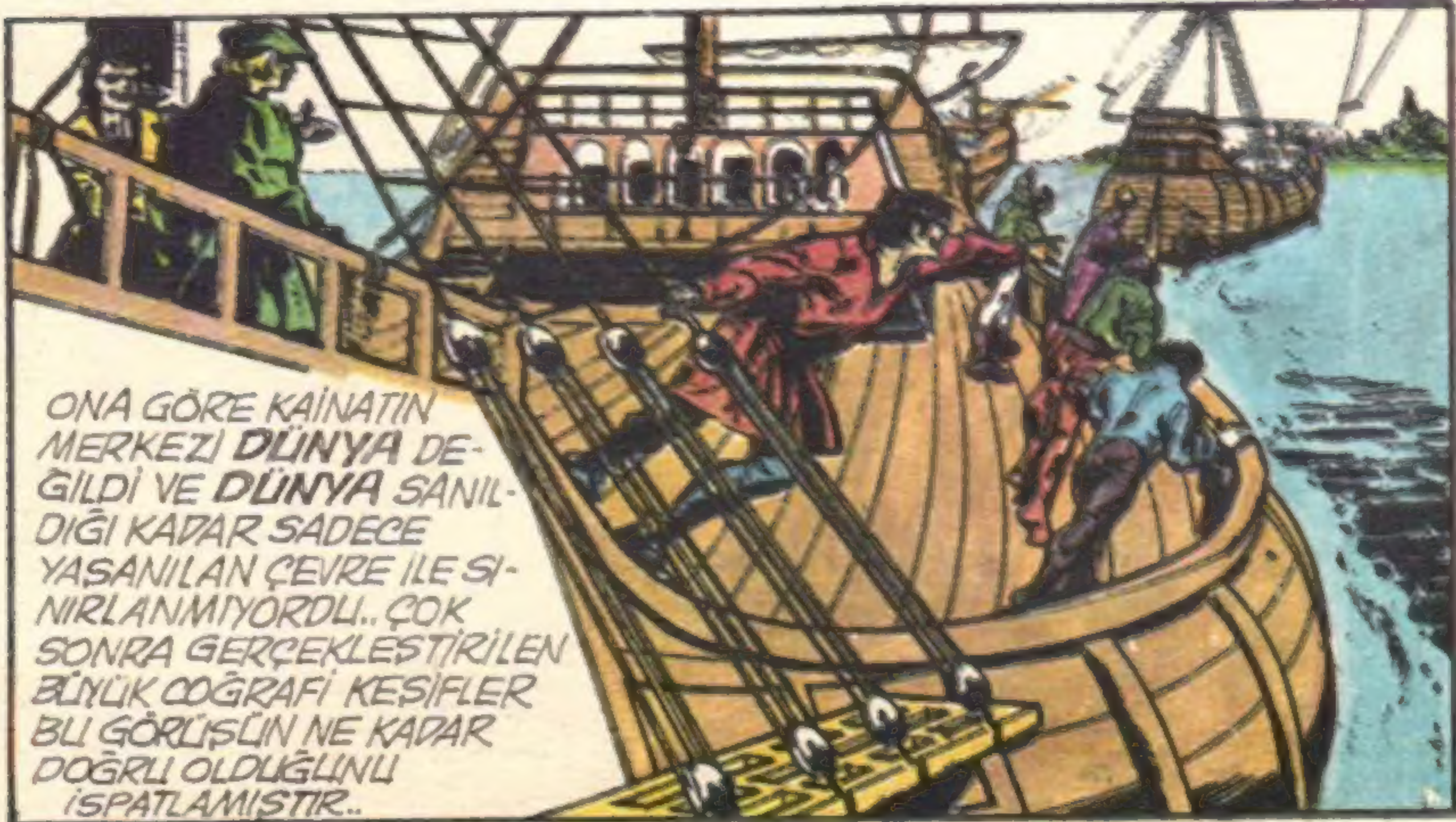

[illegible]

XV. YÜZYILDAN SONRA BATIDA DİNİ AÇIKLAMALARIN YERİNİ BİLİMSEL YAKLAŞIMLAR ALDI..

MESELA, **KOPERNİK** ÇAĞINA HAKİM OLAN DÜŞÜNCELERİ BİR KENARA BIRAKARAK, YEPYENİ BİR GÖRÜŞ ORTAYA ATTI...

ONA GÖRE KAINATIN MERKEZİ **DÜNYA** DEĞİLDİ VE **DÜNYA** SANILDIĞI KADAR SADECE YASANILAN ÇEVRE İLE SINIRLANMIYORDU.. ÇOK SONRA GERÇEKLEŞTİRİLEN BÜYÜK COĞRAFİ KESİFLER BU GÖRÜŞÜN NE KADAR DOĞRU OLDUĞUNU İSPATLAMISTIR..

XVII. YÜZYILDA
KOPERNİK'İN İZİNDEN
GİDEN **GALİLE**...

.... VE **NEWTON**
(NIVTON) GİBİ BİLİM
ADAMLARI **DENEY**
VE **İSPAT** YOLUYLA
ÇAĞDAŞ BİLİMİN
TEMELLERİNİ
ATTILAR...

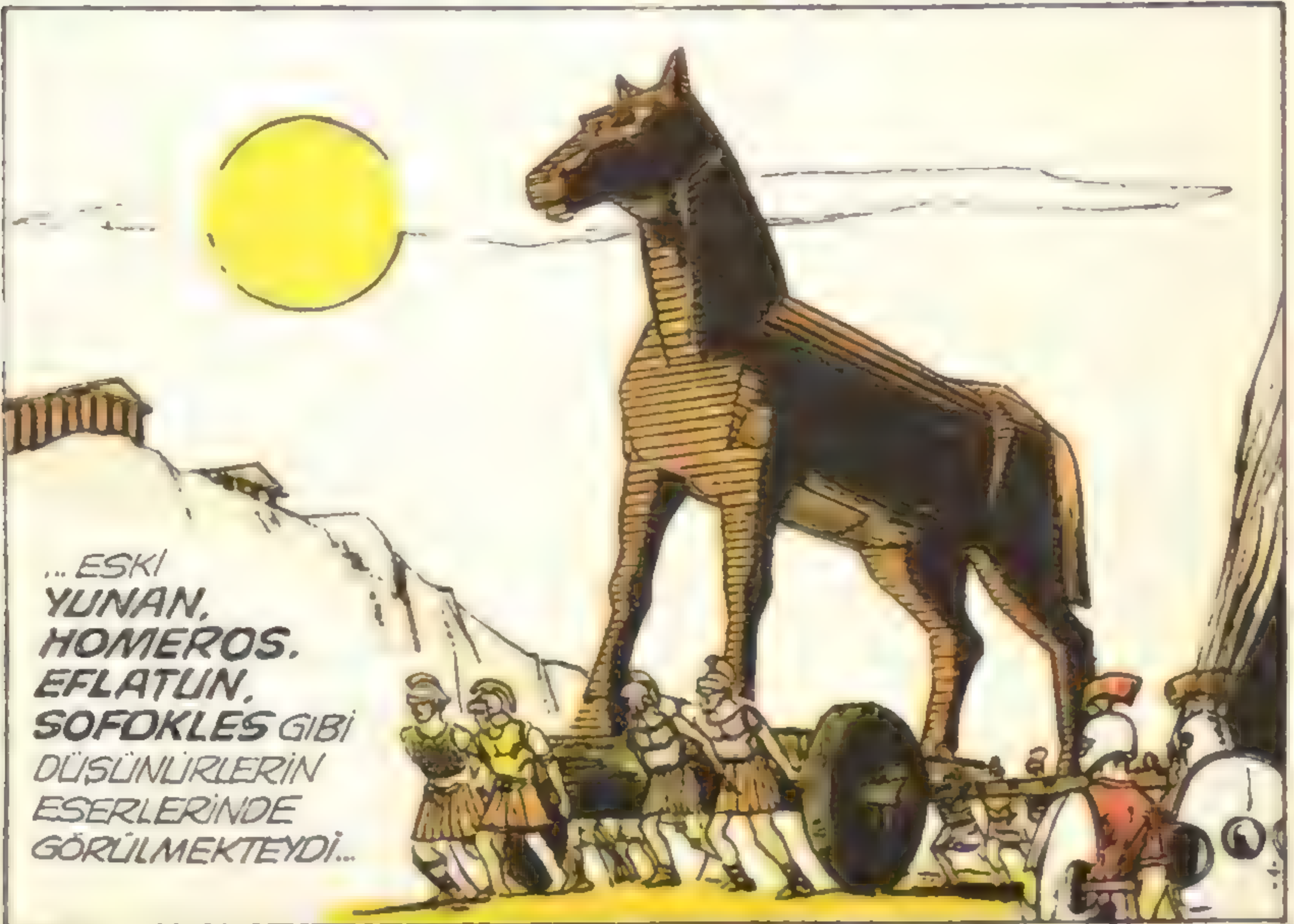
BİLENDİĞİ GİBİ TARİH, GÜNÜMÜZDEN 5.000 YIL ÖNCE,
YAZININ İCADIYLA BAŞLAR... İSTE BU YÜZDEN TARİHİ ARAŞ-
TIRMAK İÇİN **KENT HARABELERİNDEN...**

... İNSANLIĞIN BIRAK-
TIĞI MUHTEŞEM
YAPILARDAN...

...VE ÖZELLİKLE
KİTABELERDEN
YARARLANILDI...

JUL SEZAR'IN
GALYA'YI FETHİNİ ANLATAN
"GALYA SAVAŞI NOTLARI",
ROMA İMPARATOR-
LUĞU İLE İLGİLİ EN
ÖNEMLİ BİLGİLERDİ...

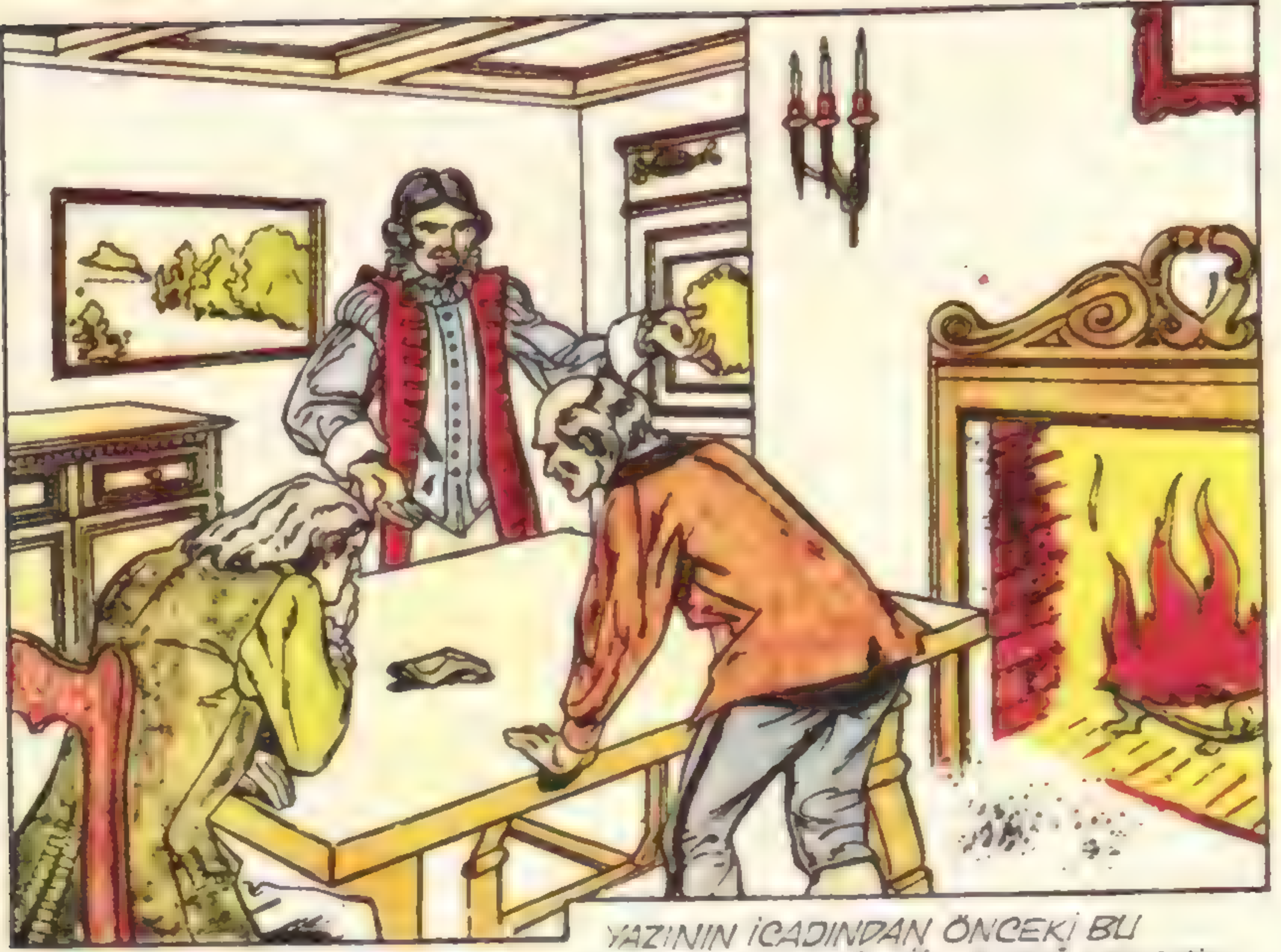
PEKİ, YAZININ İCADINDAN
ÖNCE DE HAYAT YOK MUYDU?
TABİİKİ VARDI...

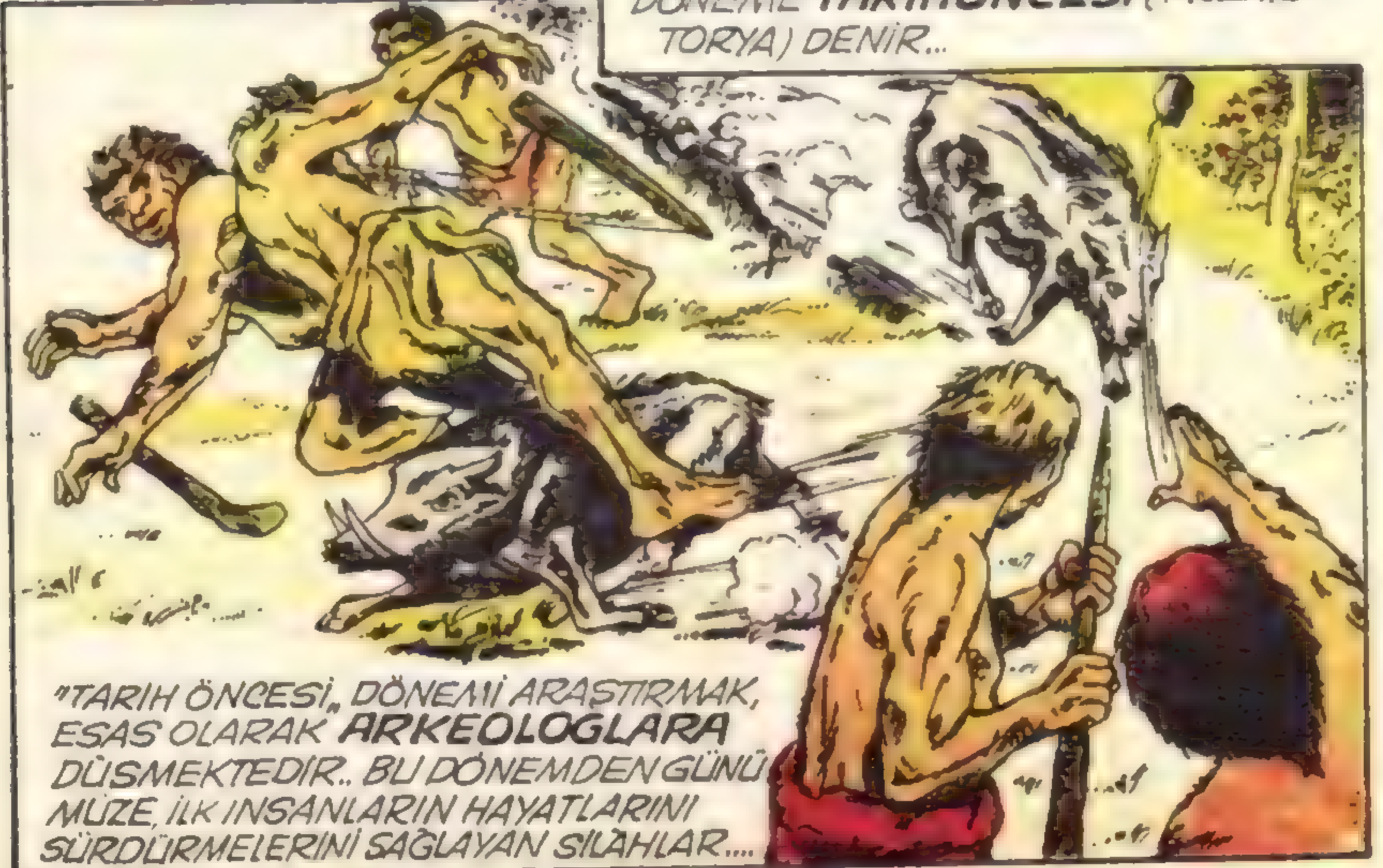
MERAKLI ARASTIRMACILAR
İE BU İŞE GÖNÜL VERENLERİN
ÇABALARIYLA, BU KÖNÜL
17 KUGA KAVUSTURULDU...

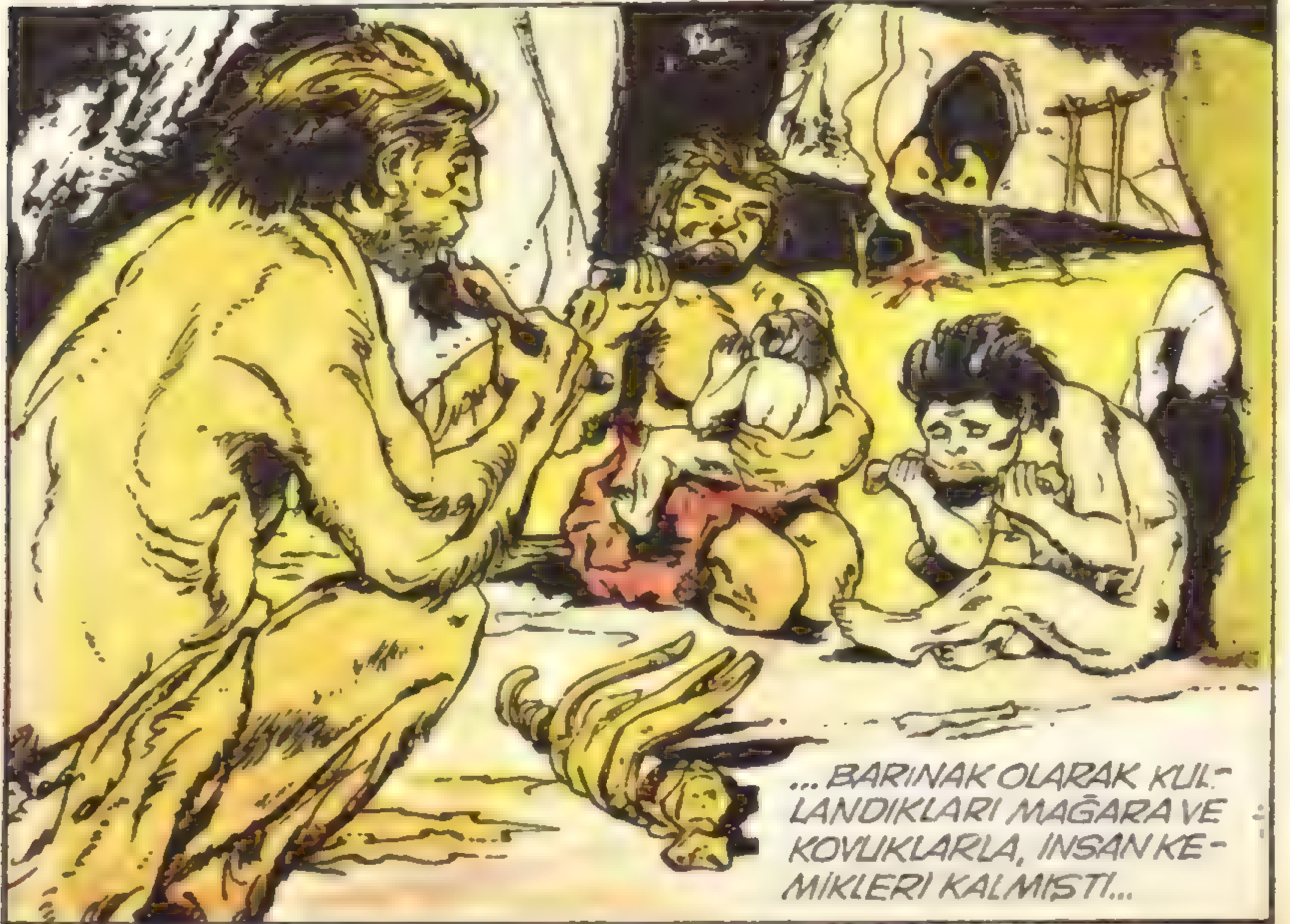
YAZININ İCADINDAN
ÖNCEKİ BU DÖNEME
TARİH ÖNCESİ DİYOR
VE O DÖNEME AİT BU-
TÜN OLAYLARI BU AD
ALTINDA İNCELİYORUZ.

YAZININ İÇADINDAN ÖNCEKİ BU
DÖNEME **TARİH ÖNCESİ** (PREHIS-
TORYA) DENİR...

"TARİH ÖNCESİ", DÖNEMİ ARAŞTIRMAK,
ESAS OLARAK **ARKEOLOGLARA**
DÜŞMEKTEDİR.. BU DÖNEMDEN GÜNÜ
MÜZE, İLK İNSANLARIN HAYATLARINI
SÜRDÜRMELEİNİ SAĞLAYAN SİLAHLAR....

ZAMAN BU İZLERİN BÜYÜK BÖLÜMÜNÜ
YOK ETMİŞ, ANCAK TOPRAĞA GOMULU
KALANLAR GÜNÜMÜZE ULASABILMIŞTIR..
İSTE, ARKEOLOJİNİN GÖREVİ DE
BURADA BAŞLAMAKTADIR.

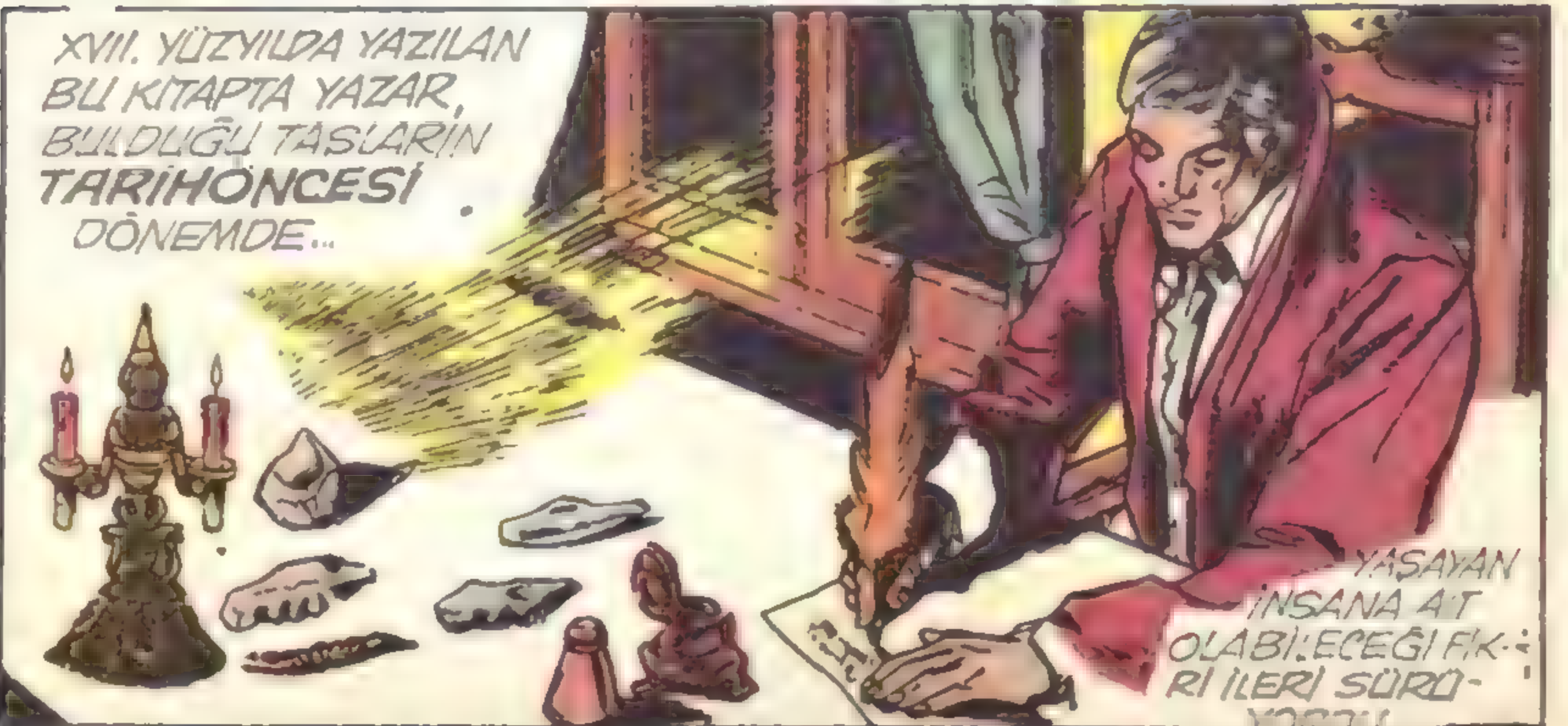
ARKEOLOJİNİN BİR BİLİM DALI OLARAK ORTAYA ÇIKMASINDAN ÖNCE DE GÖNÜLLÜ ARKEOLOGLAR VARDI.. BUNLARDAN BİRİ OLAN **ISAAC DE LA PEYRERE** (İZAK DÖ LA PEYRER) KIRDA DOLASIRKEN BAZI TAŞLARA RAST-LADI..

BUNLAR YONTULMUŞLARDI.. ÇEVREDE AYNI TIPTA BASKA TAŞLAR DA VARDI.. BU RASTLANTI OLAMAZDI.. **DE LA PEYRERE** (DÖ LA PEYRER) BULDUKLARINI BU KİTAPTA BİR ARAYA GETİRDİ..

XVII. YÜZYILDA YAZILAN BU KİTAPTA YAZAR, BULDUĞU TAŞLARIN **TARİH ÖNCESİ** DÖNEMDE...

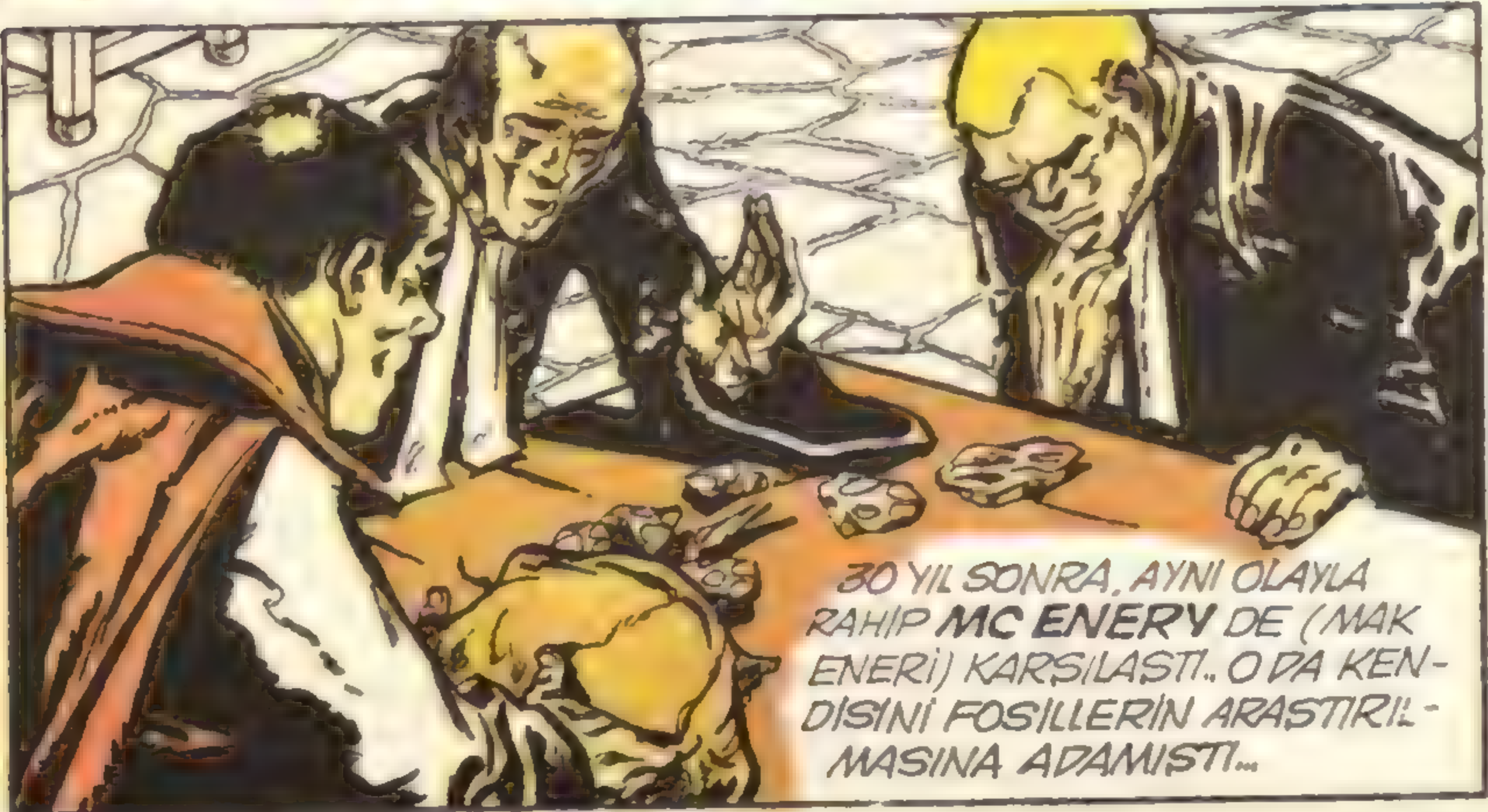

YASAYAN
İNSANA AIT
OLABI. EĞEĞİ FİK-
Rİ İLERİ SÜRÜ-
YORU.

YİNE XVIII. YÜZYILIN SONLINDA, BİR
BASKA ARKEOLOG JOHN FRERE,
(CON FRIR) İNGİLTERE'DE YAPTIĞI
BİR KAZIDA.....

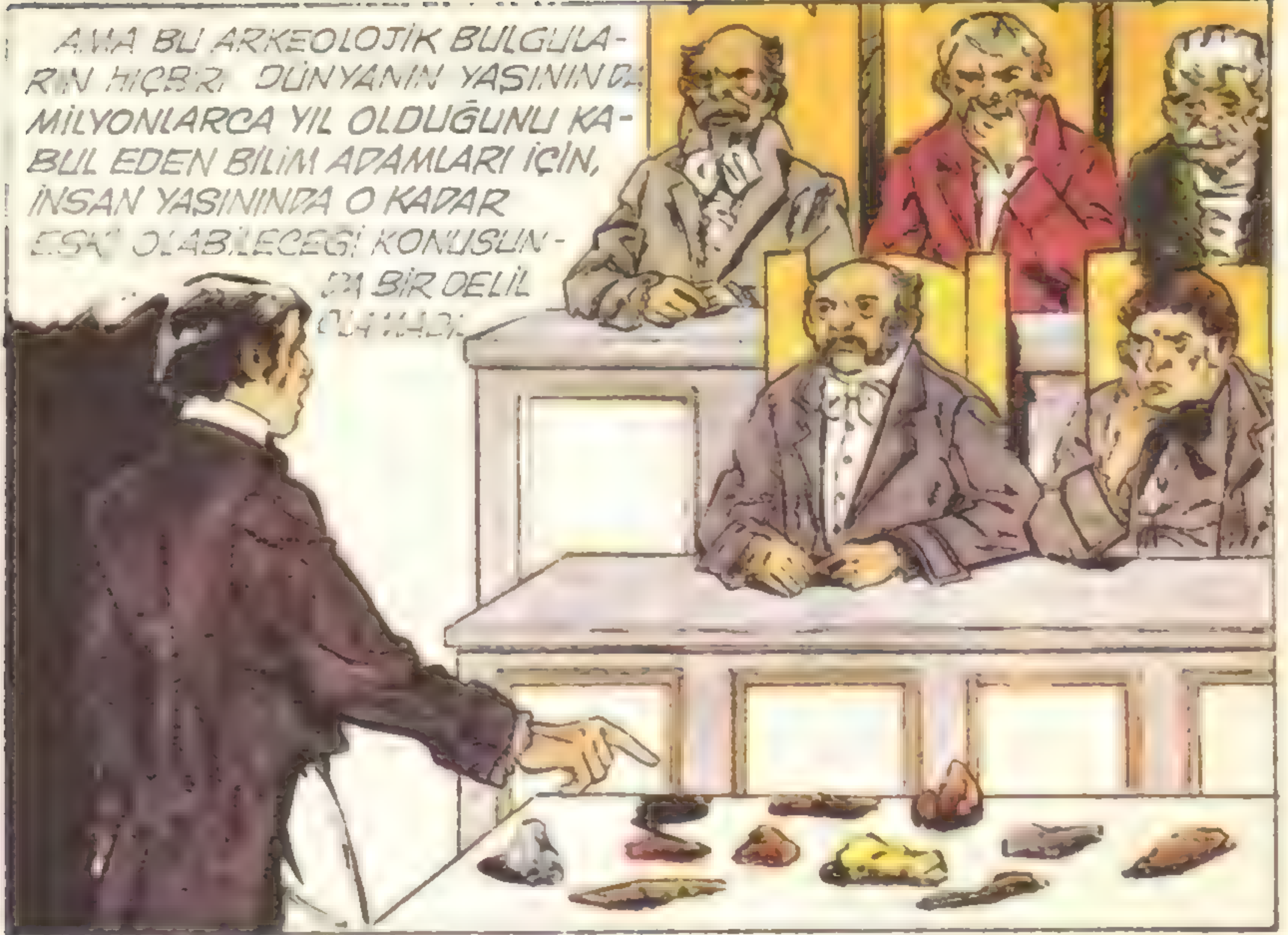

...FOSİLLERİN
YANINDA YONTULMUŞ
TASLAR DA BULDU...

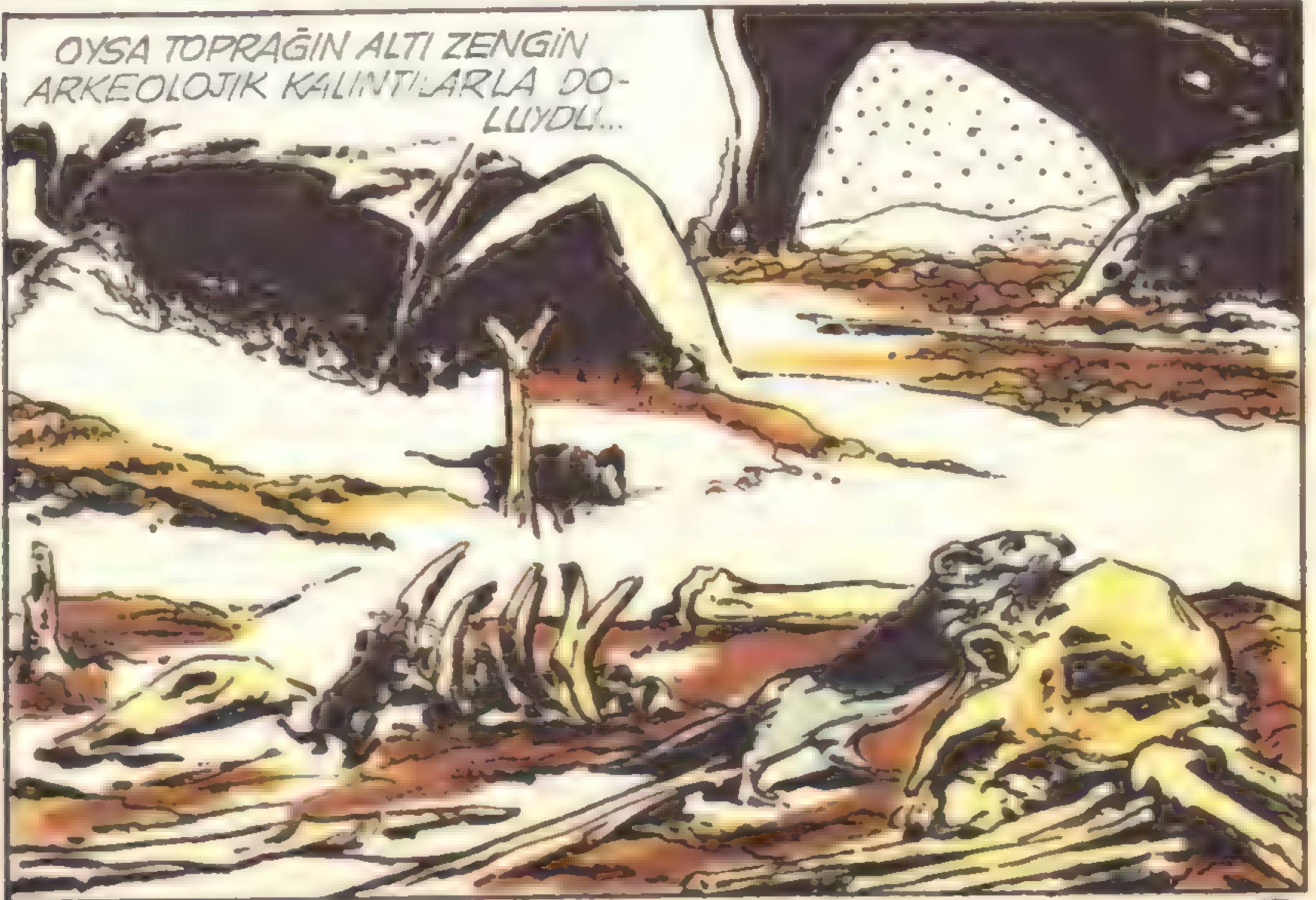

30 YIL SONRA, AYNI OLAYLA
RAHIP MC ENERV DE (MAK
ENERİ) KARŞILASTI.. O DA KEN-
DISİNİ FOSİLLERİN ARASTIRIL-
MASINA ADANMIŞTI...

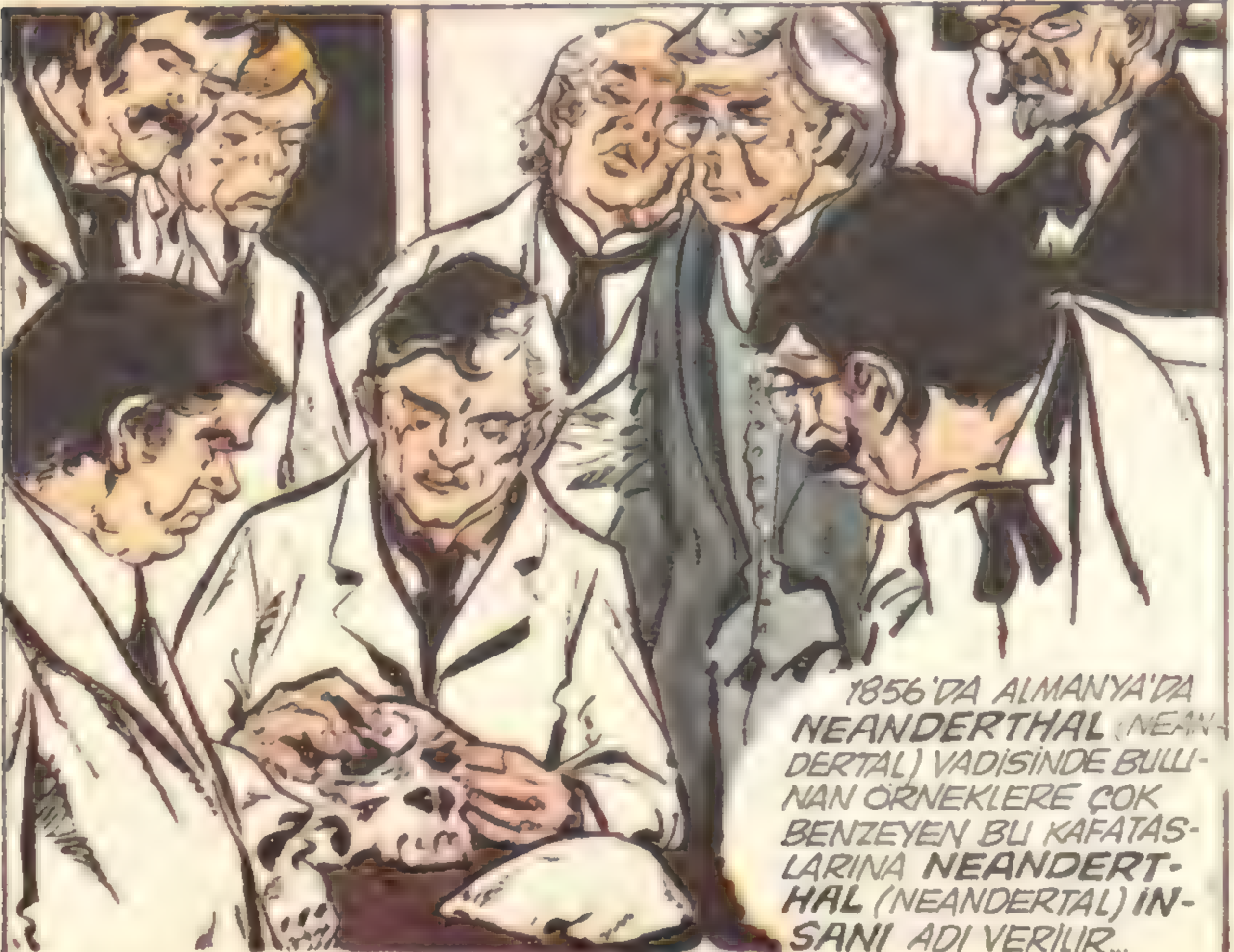
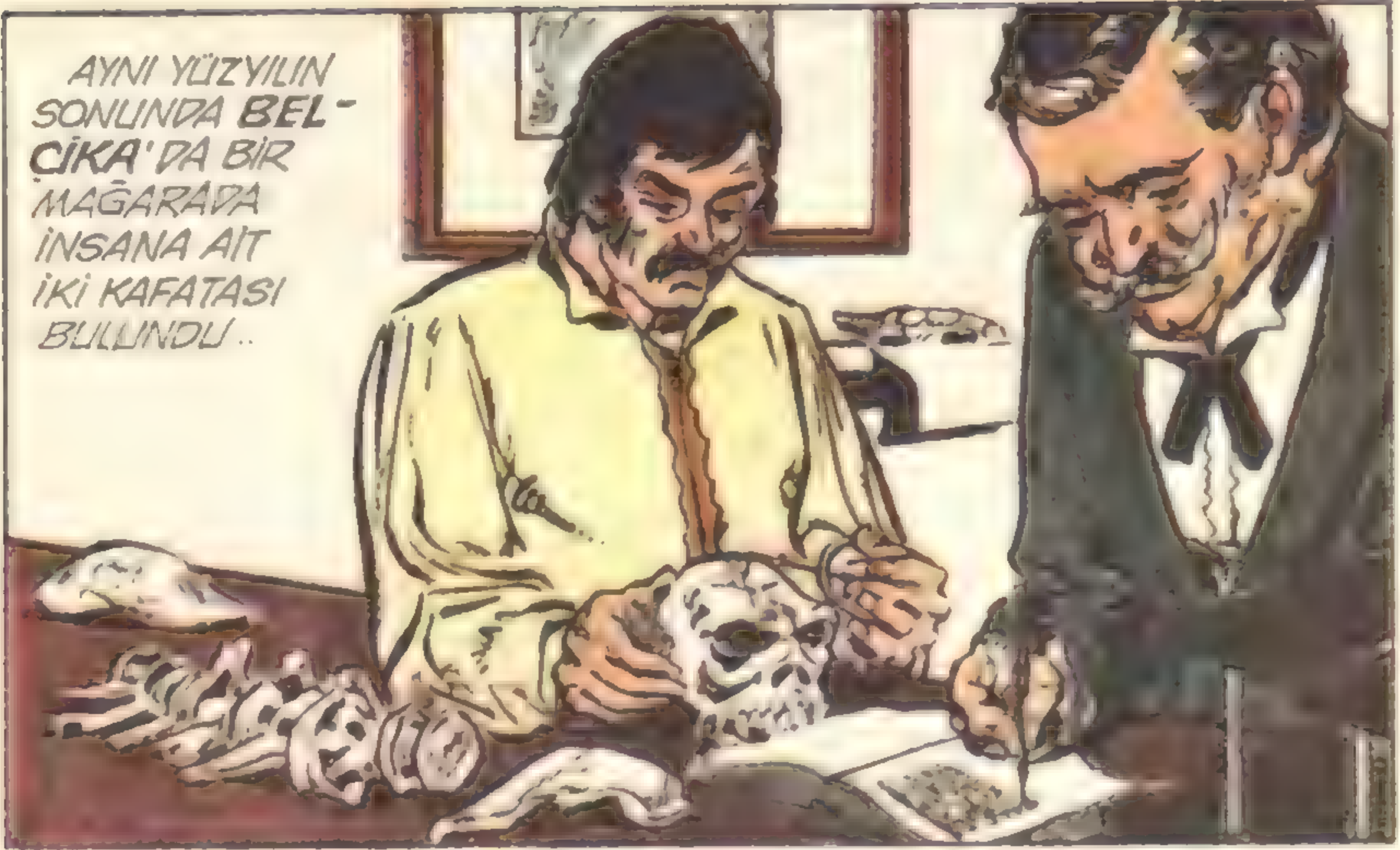
AMA BU ARKEOLOJİK BULGULARIN
HIÇBİR DÜNYANIN YAŞININDA
MİLYONLARCA YIL OLDUĞUNU KABUL
EDEN BİLİM ADAMLARI İÇİN,
İNSAN YAŞININDA O KADAR
ESKİ OLABİLECEĞİ KONUSUNDA
BİR DELİL
OLMADI.

OYSA TOPRAĞIN ALTI ZENGİN
ARKEOLOJİK KALINTILARLA DO-
LUYDU...

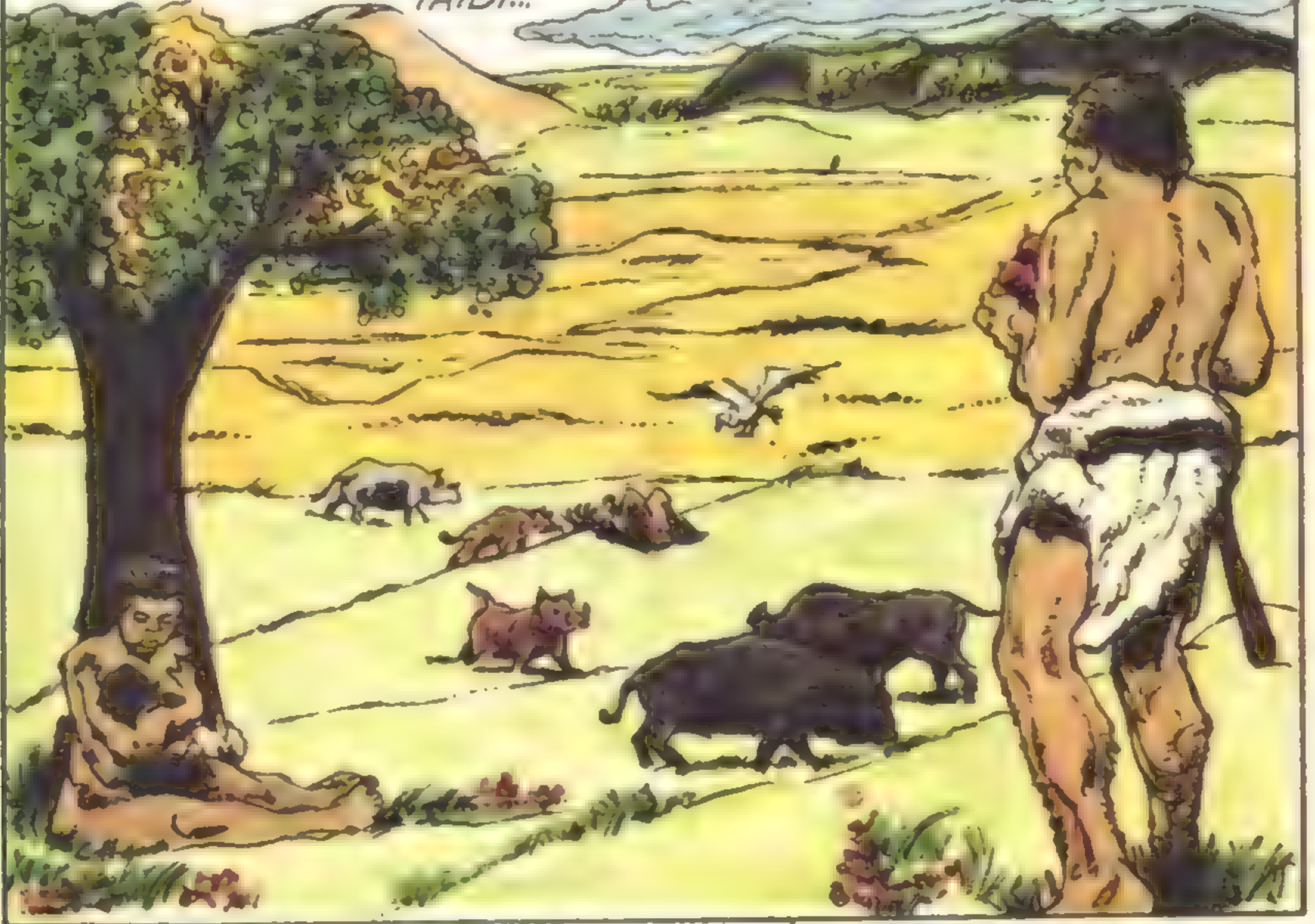

AYNI YÜZYILIN
SONUNDA BEL-
ÇİKA'DA BİR
MAĞARADA
İNSANA AİT
İKİ KAFATASI
BULUNDU..

1856'DA ALMANYA'DA
NEANDERTHAL (NEAN-
DERTAL) VADİSİNDE BULU-
NAN ÖRNEKLERE ÇOK
BENZİYEN BU KAFATAS-
LARINA NEANDERT-
HAL (NEANDERTAL) İN-
SANI ADI VERİLİR...

BİRAZ DA SİZE BU İLK İNSANLARIN
YASADIKLARI HAYATTAN SÖZ EDELİM...
GÖÇEBE BİR HAYAT SÜREN BU İNSAN-
LARIN BAŞLICA GIDALARI, OT, KÖK VE
YABANI MEYVELERDEN OLUŞMAK-
TAYDI...

YAHŞİ HAYVANLARIN SALDIRILARINDAN
KORUNMAK İÇİN, ELLERİNE GEÇİRDİKLERİ TAŞ VE
SOPALARI KULLANIRLARDI...

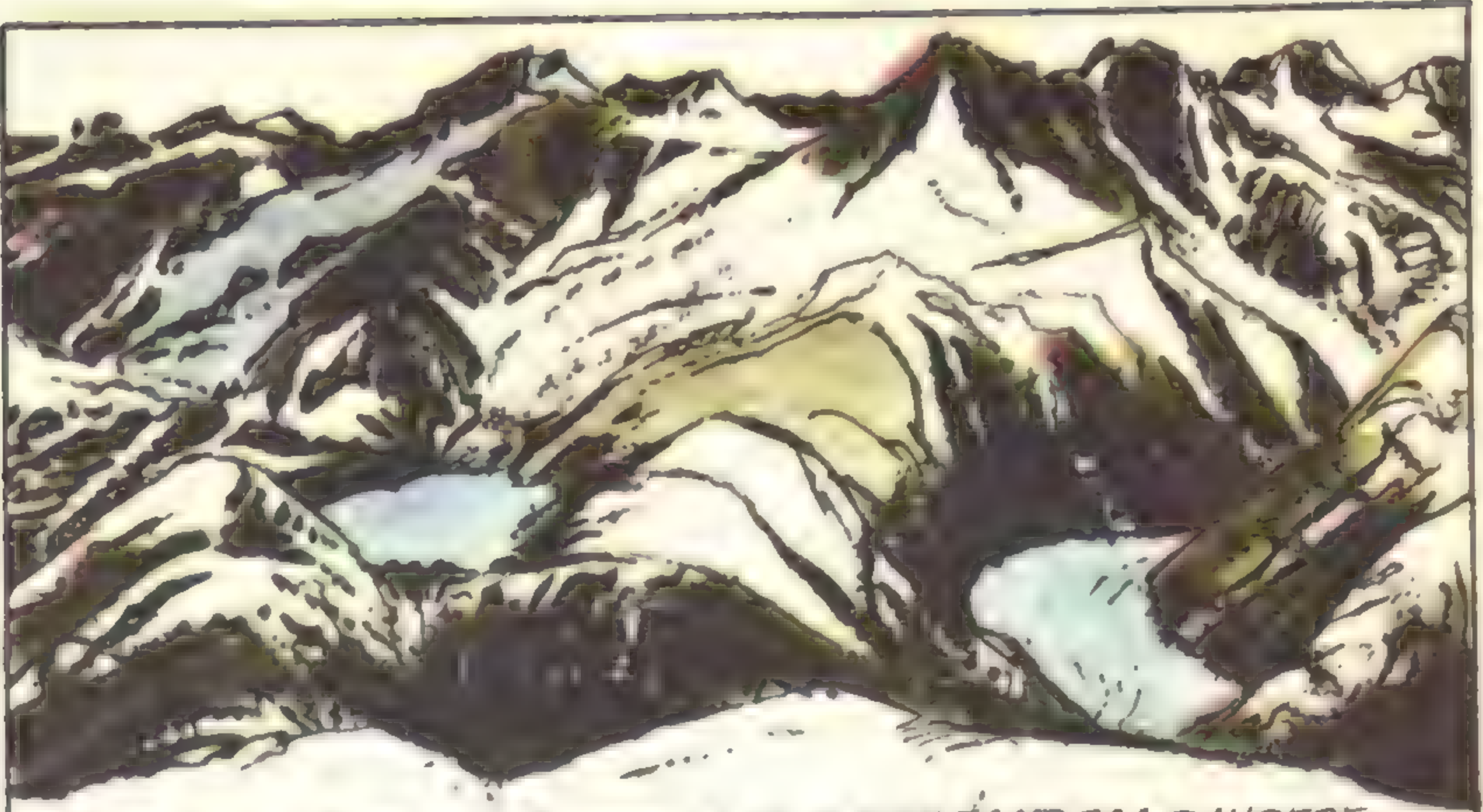
GECEYİ AĞAÇ TEPELERİNDE,
NEHİR KENARLARINDA....

...YA DA MAĞARA KOVLUKLARINDA
GEÇİRİRLERDİ...

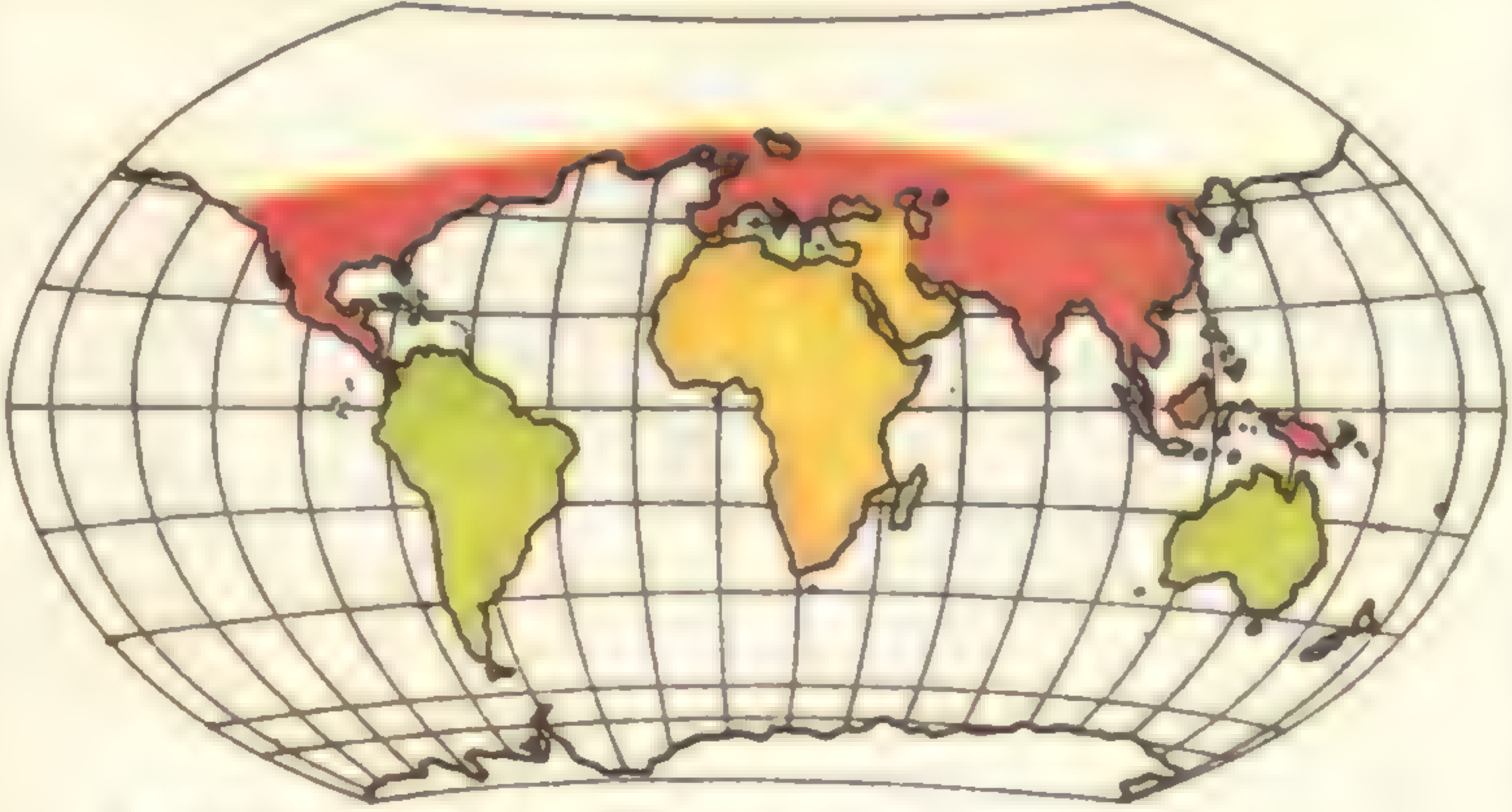
BİLİM DÜNYASINCA PİTEKAN-
TROPUSLAR YA DA SADECE
HOMO EREKTUS OLARAK
ADLANDIRILAN BU İNSANLARIN
ORTAYA ÇIKMALARI IV. ZAMANA
NA RASTLAR...

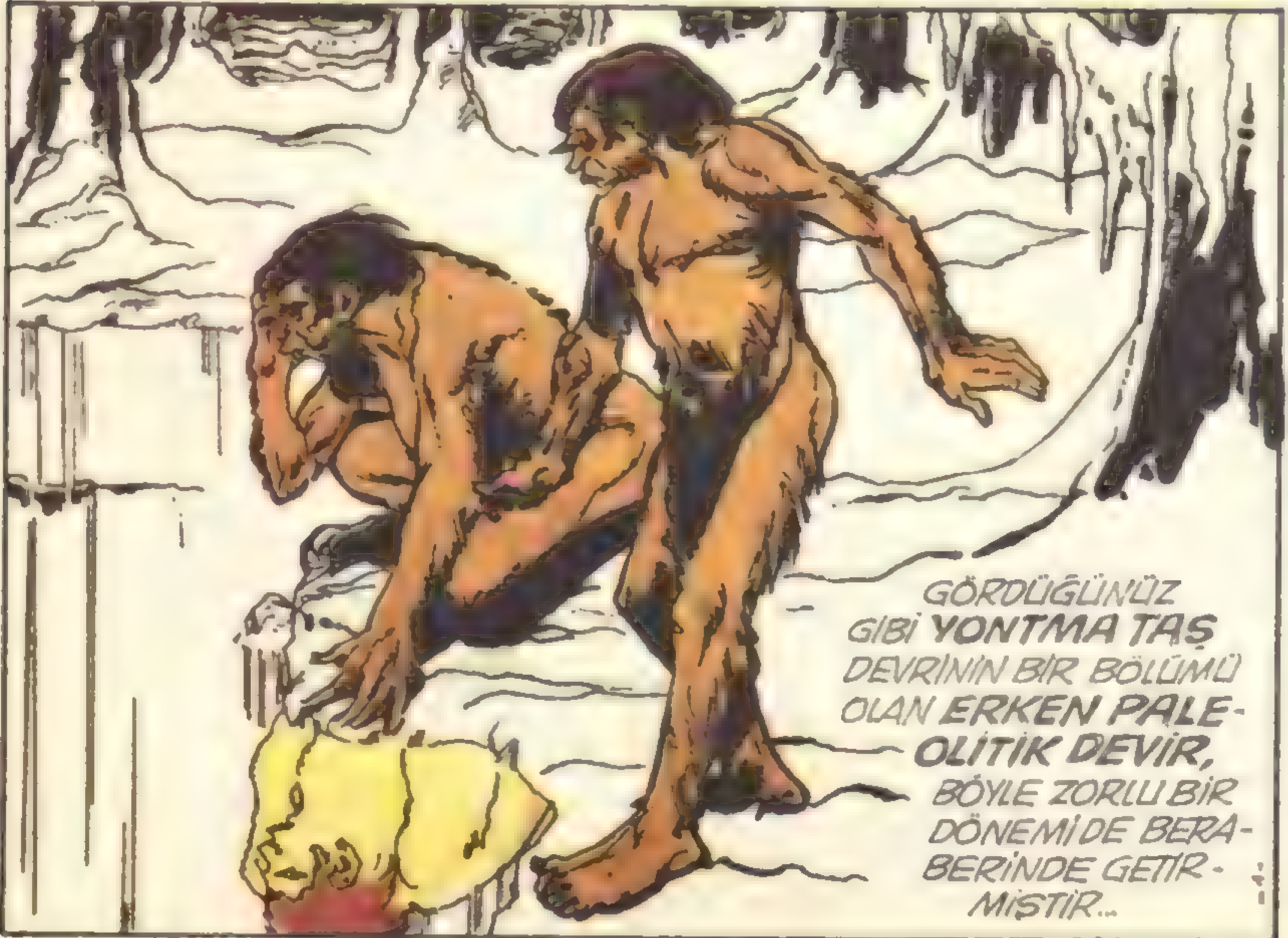
SİMDİ İSTERSENİZ KISACA **IV. ZAMAN**DAN BAHSEDE-
LİM.. AŞAĞI YUKARI, 40 MİLYON YIL ÖNCE **PIRENELE**R, **TOROS-**
LAR, **ALPLER** GİBİ BÜYÜK DAĞ SİLSİLELERİ OLUŞMUŞTUR. GÜNÜ-
MÜZDEN 2,5 MİLYON YIL ÖNCE DE, YUKARIDA SOZUNU ETTİĞİMİZ
IV. ZAMAN BAŞLAR...

BU DÖNEMDE BİTKİ VE HAYVANLAR ÂLEMİNDE
BÜYÜK DEĞİŞİKLİKLER GÖRÜLÜR.. ÖRNEĞİN **MAMUT**
GİBİ BAZI HAYVAN TÜRLERİNİN YERYÜZÜNDEN SİLİNME-
LERİ BU DÖNEME RASTLAR...

IV. ZAMAN BİR BUZULLAR DEVRIDİR. BU DÖNEMDE KUTUPLARDAN İNEN BUZULLAR, BÜTÜN KUZEV YARIKÜREYİ KAPLAMISTIR...

GÖRDÜĞÜNÜZ
GİBİ YONTMA TAŞ
DEVİRİNİN BİR BÖLÜMÜ
OLAN ERKEN PALE-
OLİTİK DEVİR,
BÖYLE ZORLU BİR
DÖNEMİ DE BERA-
BERİNDE GETİR-
MİŞTİR...

ARKEOLOJİ, ARTIK BİLİMSEL
BİR YAPIYA KAVUŞMUŞ, NİHAyet
İNSANIN, GÜNÜMÜZDEN 2.5
MİLYON YIL ÖNCE YARATILMIŞ
OLDUĞU ORTAYA ÇIKMIŞTI...

VE TARİH-
ÖNCESİ DÖNE-
MİN UZUN HİKÂYESİ
BAŞLADI...

BU GERÇEK BÜTÜN
DÜNYADA KABUL EDİLDİ...

TARİHÖNCESİ DÖNEM
 (İNSANLIK TARİHİNİN % 99'LUK
 BÖLÜMÜNÜ KAPLAR VE KULLA-
 NILAN ALETLERİN TÜRÜNE GÖRE
 ÇEŞİTLİ DEVRELERE AYRILIR...

EN ÖNEMLİLERİ TAŞ VE MADEN
 DEVİRLERİDİR. TAŞ DEVRİ İNSANIN
 YARADILIŞIYLA BAŞLAR VE GÜNÜMÜZDEN
 7.000 YIL ÖNCE SONA ERER. BAŞLICA ÜÇ
 ÇAĞA AYRILIR. YONTMA TAŞ (PALEO-
 LİTİK) ORTA TAŞ (MEZOLİTİK)....

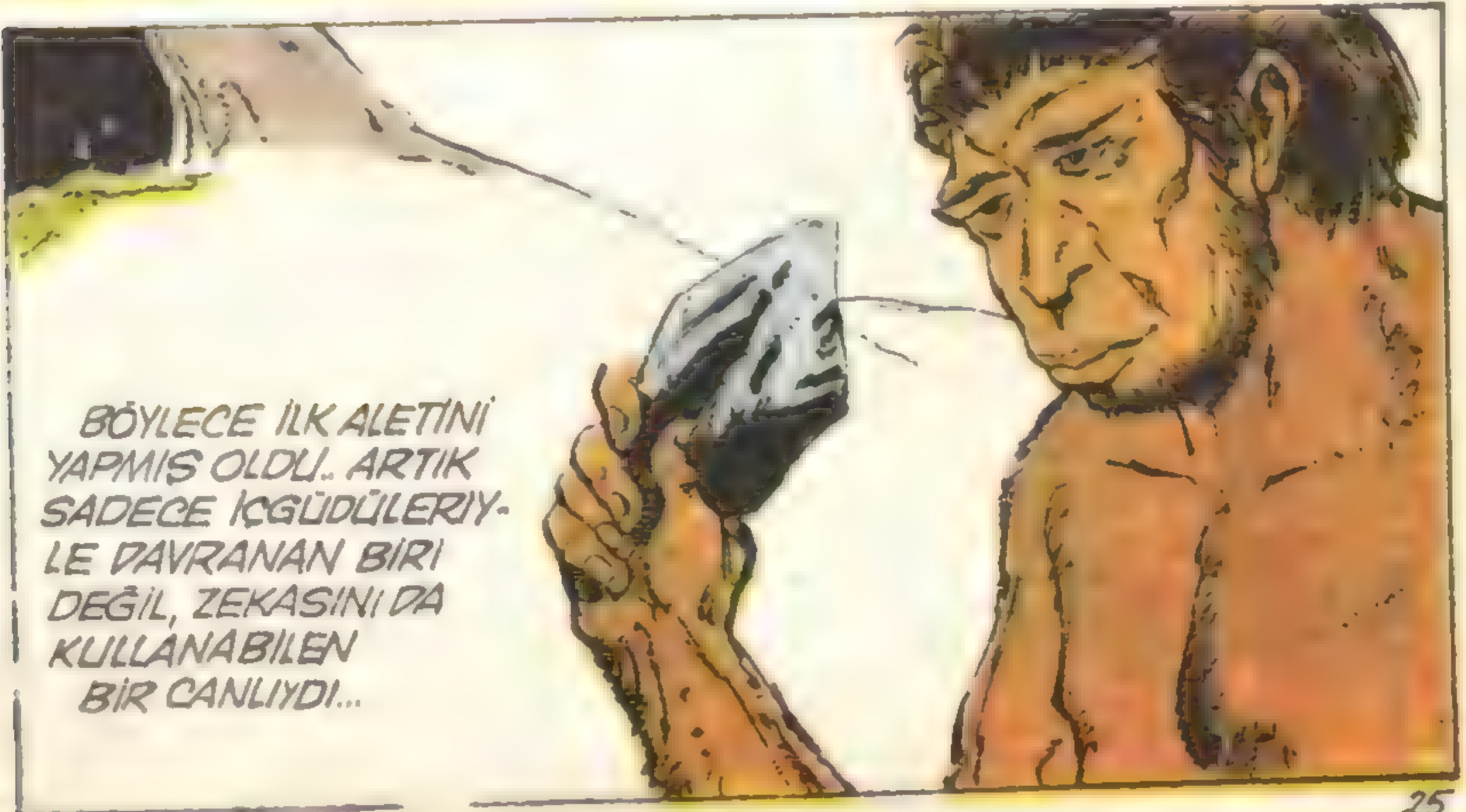
.... VE CİLALI TAŞ
 (NEOLİTİK).

TEHLİKELERLE DOLU BU GÜÇ
HAYAT SARTLARINDA İNSAN-
OĞLU, ÖNCE KABİLİYETLERİ-
Nİ GELİŞTİRDİ.. MÜSAHE-
DE VE TECRÜBELERİ SA-
YESİNDE BU ZORLU YASA-
MAYI BASARDI...

BULDUĞU TEK BİR TASLA
YETİNMEYİP, ONU BİR
BASKA TASLA YONTARAK
KESKİN
BİR TAS
ELDE
ETTİ

BÖYLECE İLK ALETİNİ
YAPMIŞ OLDU.. ARTIK
SADECE İÇGÜDÜLERİY-
LE DAVRANAN BİRİ
DEĞİL, ZEKASINI DA
KULLANABİLEN
BİR CANLIYDI...

BU OLAYIN ATEŞLE TANİŞMASINDAN
ÖNCEYE Mİ, SONRAYA Mİ RAŞTADİĞİNİ
BİLEMİYORUZ... ACABA, İLK İNSANIN
ATEŞLE TANİŞMASI NASIL OLDU??

ONU İLK GÖRDÜĞÜNDE
NELER HİSSETTİ? KORK-
TUMU, SAŞIRDI MI?
YOKSA DERİN BİR
MERAKA MI KAPILDI??

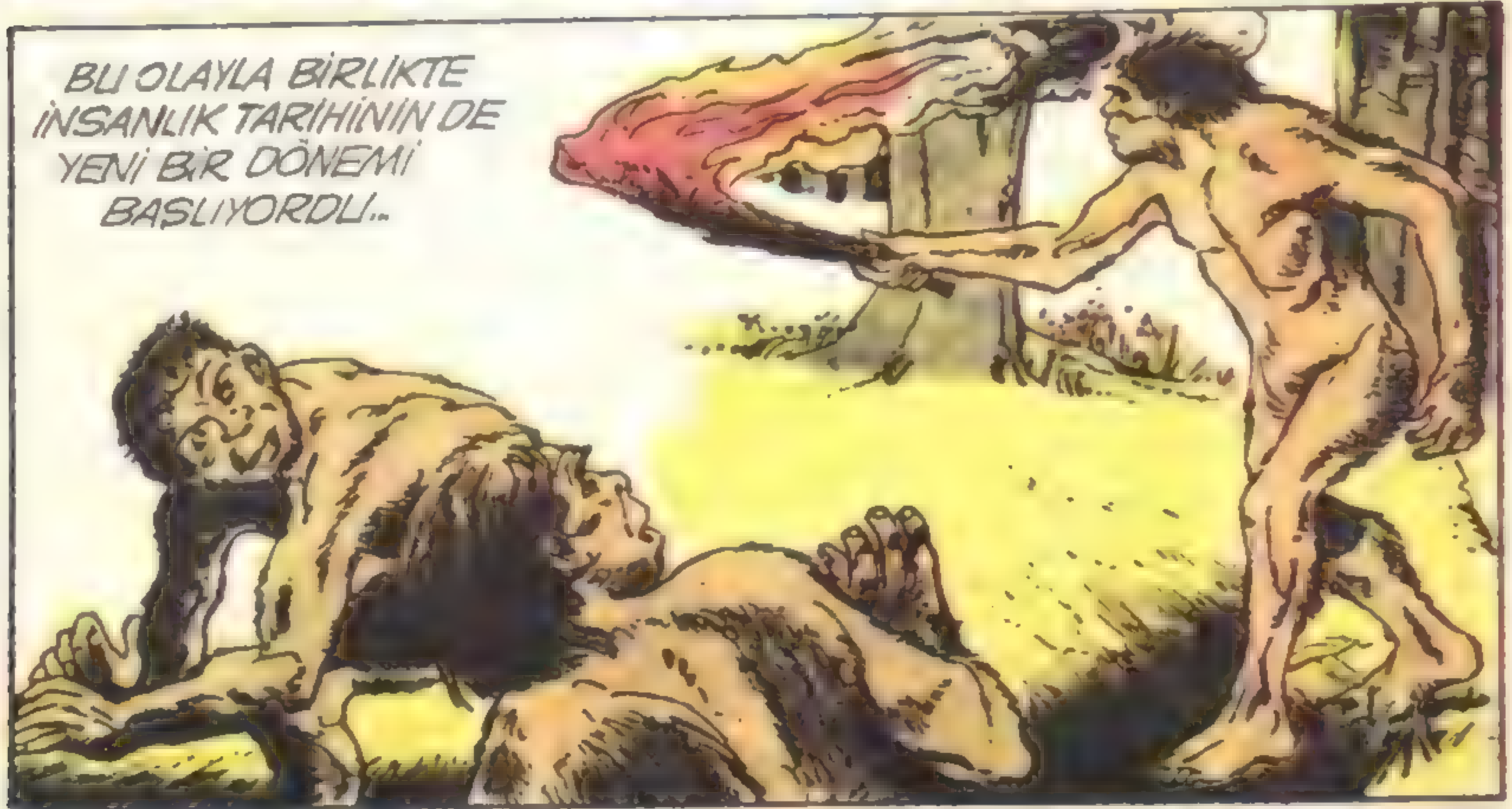

KORKUYLA MERAK ARA-
SINDA UZUN YILLAR GEÇ-
MİŞ OLABİLİRDİ.. SONUNDA
MERAK KORKUYA GALİP
GELDİ VE İNSAN BU KEZ
ATESTEN KAÇMADI..

CESARETİNİ TOPLADI
VE ATEŞİ ELLERİYLE
TUTTI..

BU OLAYLA BİRLİKTE
İNSANLIK TARİHİNİN DE
YENİ BİR DÖNEMİ
BAŞLIYORDU..

ZIRA ATEŞ, ISI, ISI, ENERJİ
DEMEKTİ.. ONUNLA BİRLİKTE
İNSANIN DA GELİŞME VE
YASAMA BİÇİMİ TAMAMIYLA
DEĞİŞTİ...

ISISI
SAYESİNDE
BUZULLARIN
SOĞUĞUNU
YENDİ...

ISIGI, GECEYİ DAHA AZ ÜRKÜTÜCÜ
HALE GETİRDİ...

HAYVANLARIN ATESTEN
KORKTUKLARINI KESFET-
TİKLERİNDE...

.... HEMEN BUNDAN
YARARLANDILAR..

ARTIK
MAĞARALARINDA
GÜVENLİK İÇİN-
DEYDİLER...

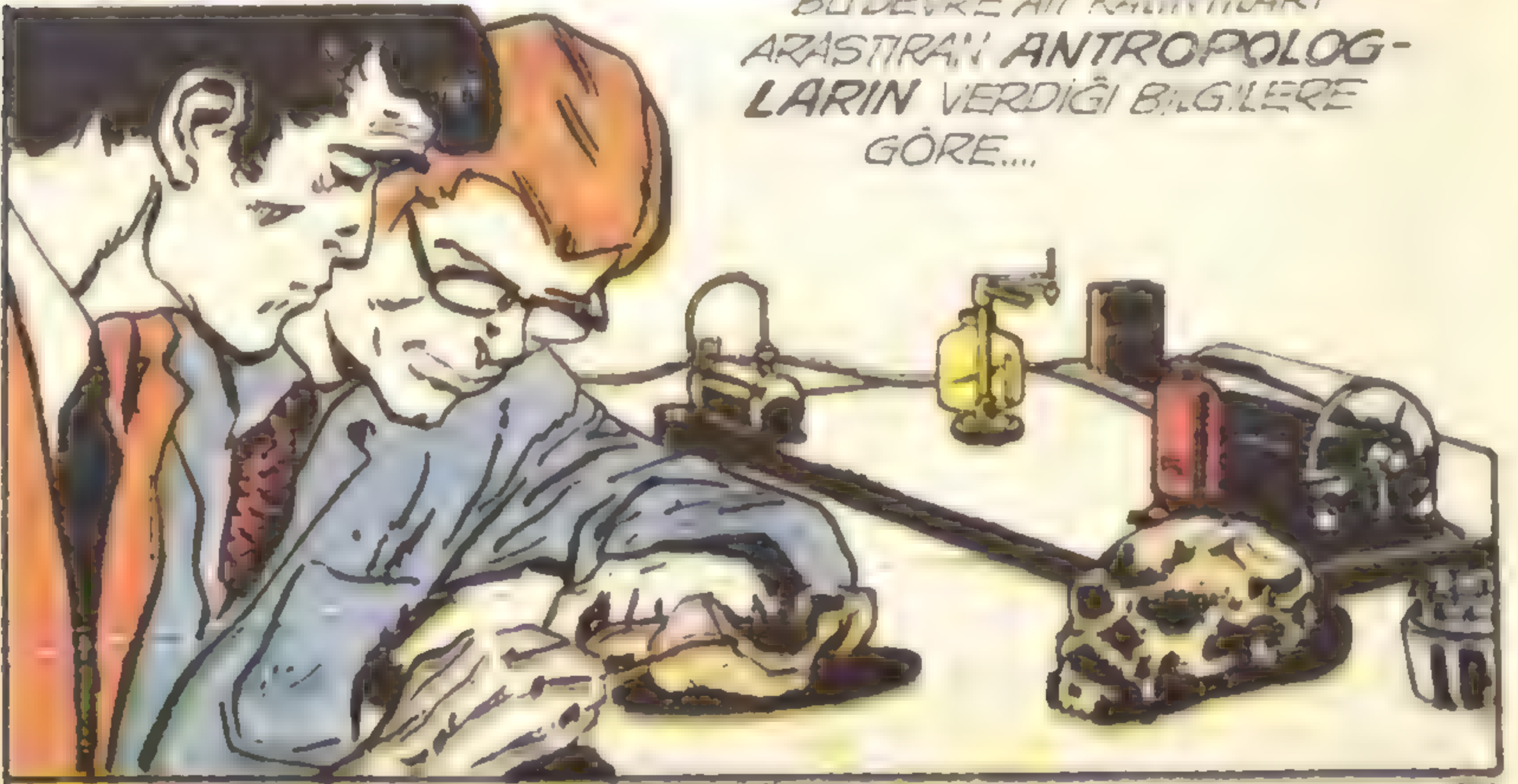
ATES, SADECE GÜVENLİ BİR ORTAM
YARATMIYOR, AYNI ZAMANDA DAHA
İYİ BESLENMELERİNİ SAĞLIYORDU...

... GÜNÜMÜZDEN
180.000 YIL ÖNCE
BAŞLAYAN ORTA
PALEOLİTİK
DEVİRİN EN
ÖNEMLİ CANLISI,
MAĞARA
ADAMIYDI...

ACABA Bİ
MAĞARA ADAMI, TELEVİZYONDAN TAVİDİ
GİNİZ FRED VE BARNEY'E MI BENZİYORDU?
YOKSA DAHA MI FARKLIYDI ?

BÜ DEVRE AİT KANITLARI
ARASTIRAN ANTROPOLOG-
LARIN VERDİĞİ BİLGİLERE
GÖRE...

KÜÇÜK BİR BAŞI, DAR
BİR ALNI VE ÖNE ÇIKIK
BİR ÇENESİ VARDI..

BOYU KISA OLMASINA RAĞMEN
YÜCÜLDÜ ADALELİ...

.... DİSLERİ KESKİNDİ..

SİZE KISACA DIŞ GÖRÜNÜŞLERİNİ
ANLATMAYA ÇALIŞTIĞIMIZ BU İNSANLAR,
MAĞARALARDA YAŞARLARDI...

ASIRLAR SONRA BU
MAĞARALAR, ARKEO-
LOGLAR İÇİN...

... GERÇEK BİRER
DEFİNE OLDULAR..

NESİLLER BOYU İNSANLAR
BURALARDA HAYATLARINI
SÜRDÜRDÜLER...

BURADA COĞALDILAR
VE YİNE BURADA ÖLDÜLER.

ZAMAN ZAMAN, ÖZELLİKLE
ÇEVREDE AVLANMA İMKANI
AZALDIĞINDA.....

.... MAĞARAYI TERK
EDERLERDİ...

TA Kİ, YÜZ,
YA DA BİNLERCE
YIL SONRA...

.... BİR BAŞKA
İNSAN TOPLULUĞU...

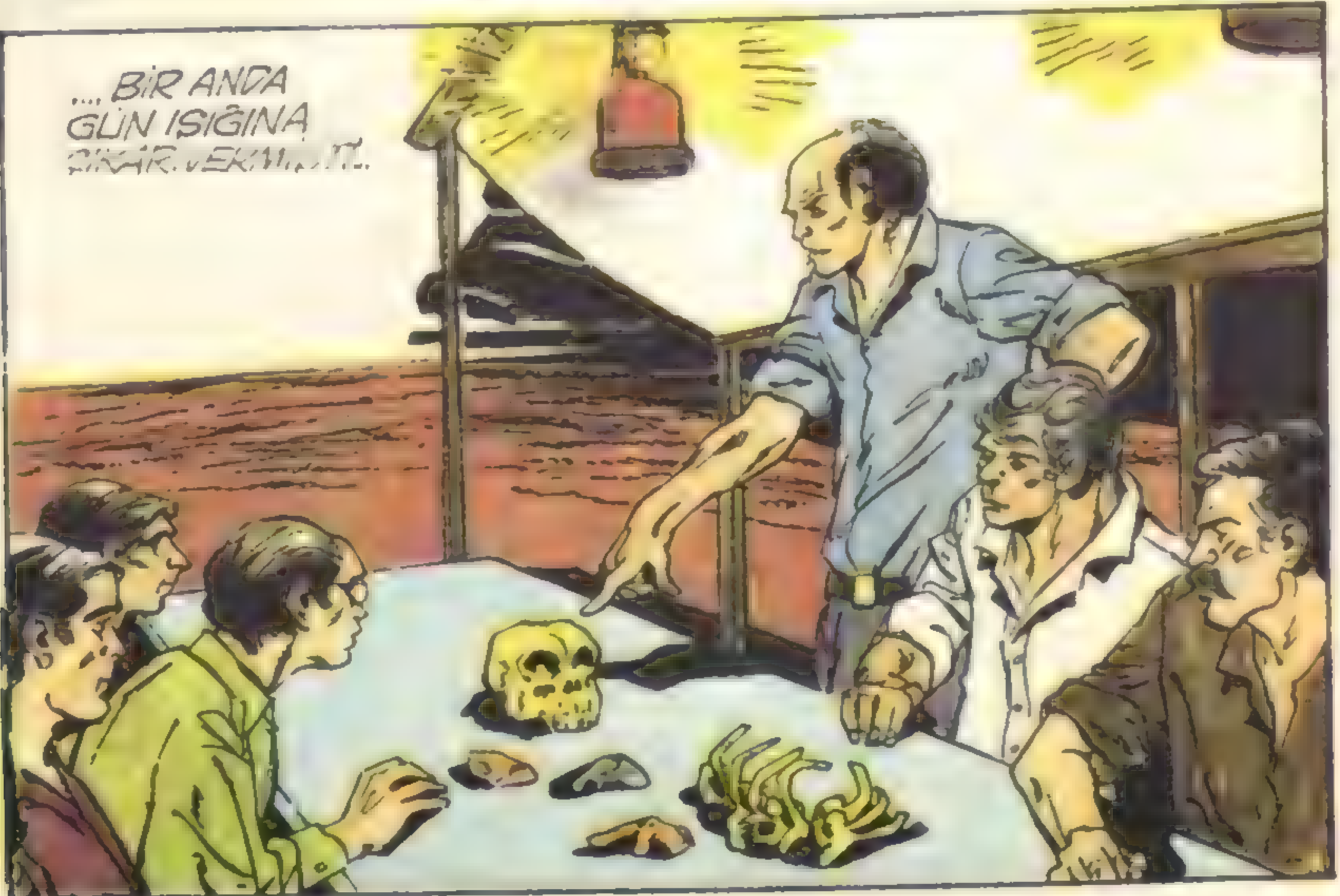
.... YILLARIN TOPRAĞA GÖM-
MEYİ ÜSTLENDİĞİ YENİ BİR
İZ TABAKASI BIRAKMAK
ÜZERE, MAĞARAYA YER-
LEŞENE KADAR...

FRANSA'NIN GÜNEYDOĞUSUNDA
GRENAL VADİSİNDE YAPILAN KAZI-
LARDA, 85.000 YIL ÖNCEYE AIT 64
KÜLTÜR KATI BULUNDU...

ARKEOLOGLAR BAYRAM YAPI-
YORLARDI.. HAKSIZ DA DEĞİLLERDİ..
RASTLADIKLARI TABAKALAR, İNSANIN
BİNLERCE YILDA GERÇEKLEŞEN FİZİK-
SEL DEĞİŞİMİN BİR BÖLÜMÜ..

.... BİR ANDA
GÜN IŞIĞINA
DÖNÜŞ VERMİŞTİ..

AYNI YERDE, BİTKİ VE
HAYVANLAR ÂLEMİNİ
DEĞİŞİKLİĞE UĞRATAN
BUZUL DEVRİNİN....

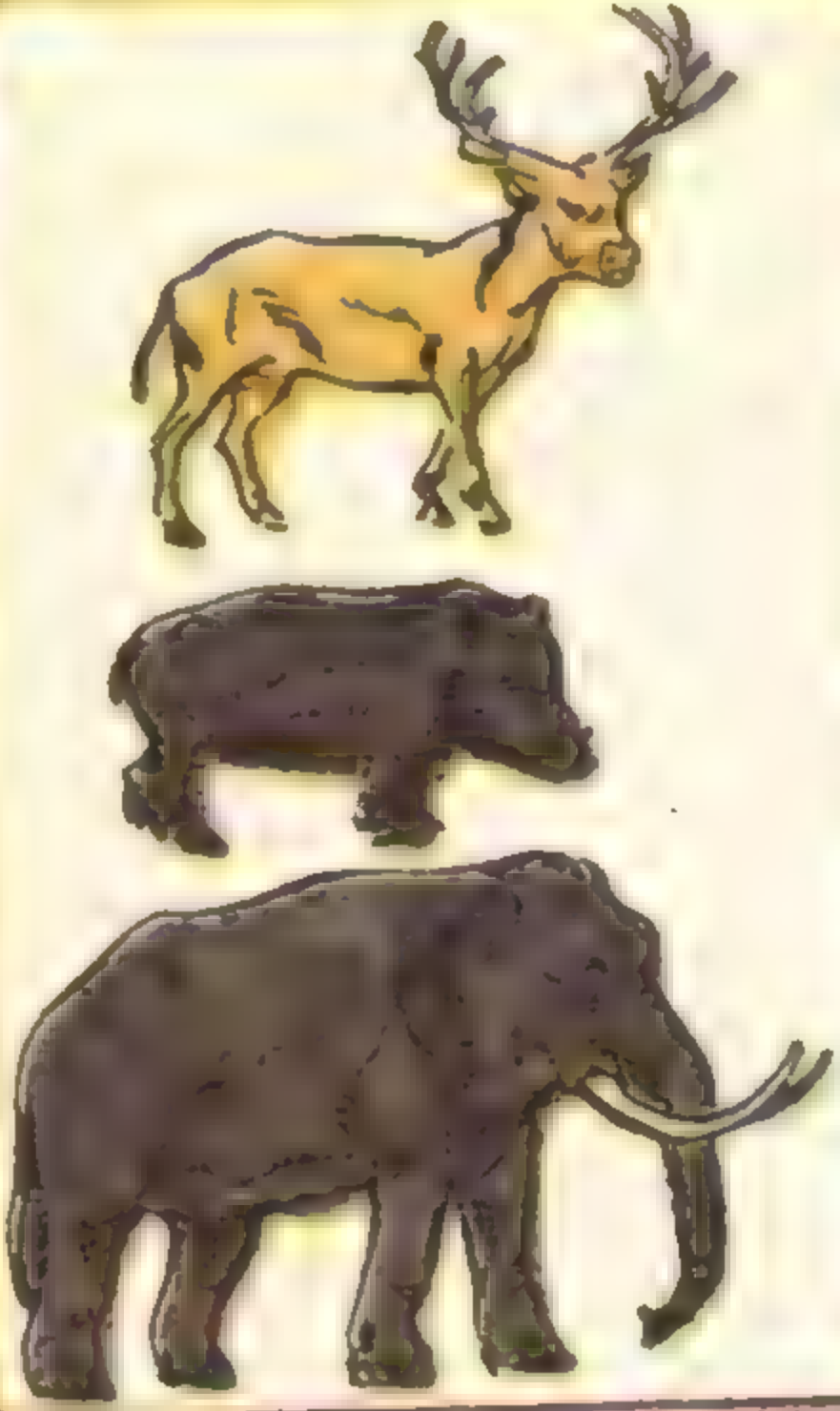
... AĞIR FAKAT KESİN
BİR BİÇİMDE YOL AÇTI-
ĞI İKLİM DEĞİŞİKLİKLE-
RİNİN İLK SONUÇLARI-
NA RASTLANDI...

EN DERİNDEKİ TABA-
KALAR, BUGÜN NESİLLERİ
TÜKENMİŞ HAYVAN FO-
SİLLERİNİ İHTİVA EDİYORDU..

DAHA ÜST TABAKALARDA
İSE, GÜNÜMÜZDE DE VAR
OLAN HAYVANLARIN FOSİL-
LERİ BULUNDU...

AYNI ŞEKİLDE, HER KATTA ELE
GECİRİLEN ALETLER DE FARKLIYDI...
TABAKANIN BİRİNDEN ÇOK SAYIDA
BALTA ÇIKTI...

BİR BASKASINDA İSE,
İLK KAZIYICI ALETLERE
RASTLANDI...

BAZILARINDA MIZRAK VEYA OK
UCU OLARAK KULLANILDIĐI SA-
NILAN SIVRI PARÇALAR ELE
GEÇİRİLDİ...

GRENAL VADİSİNE BENZER
BAŞKA ALANLARIN İNCELENME-
SİYLE, TARİHÖNCESİ DÖNEM
KİSMEN AYDINLANMIŞ OLDU...

BİR KAÇ ASIR ÖNCESİNE KADAR
NEANDERTHAL İNSANLARIN
YALNIZCA AVRUPA'DA YAŞADIĞINA
İNANILIRDI.. ARASTIRMALARIN EN
ÇOK BU KİTADA YAPILMIŞ OLMASI,
ASLINDA YANLIŞ OLAN
BÖYLE BİR HÜKME
VARLIĞINA
SEBEP OL-
MAKTAY-
DI...

OYSA, NEANDERTHAL İNSAN-
LARI, ÖNEMLİ COĞRAFI ENGEL-
LERİ ASARAK...

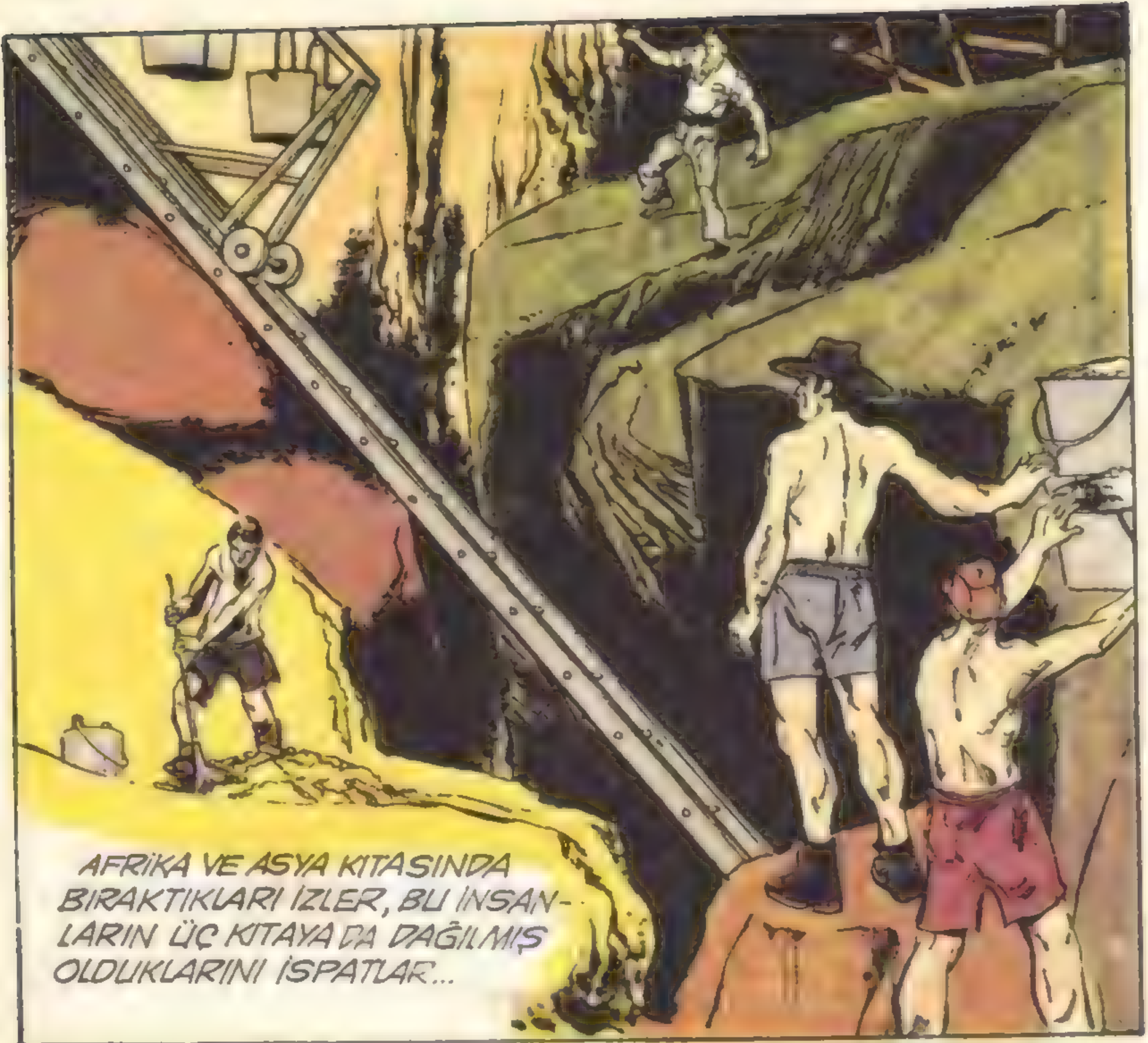

... BİNLERCE YOL
KATETMEYİ BAŞARMISLARDI...

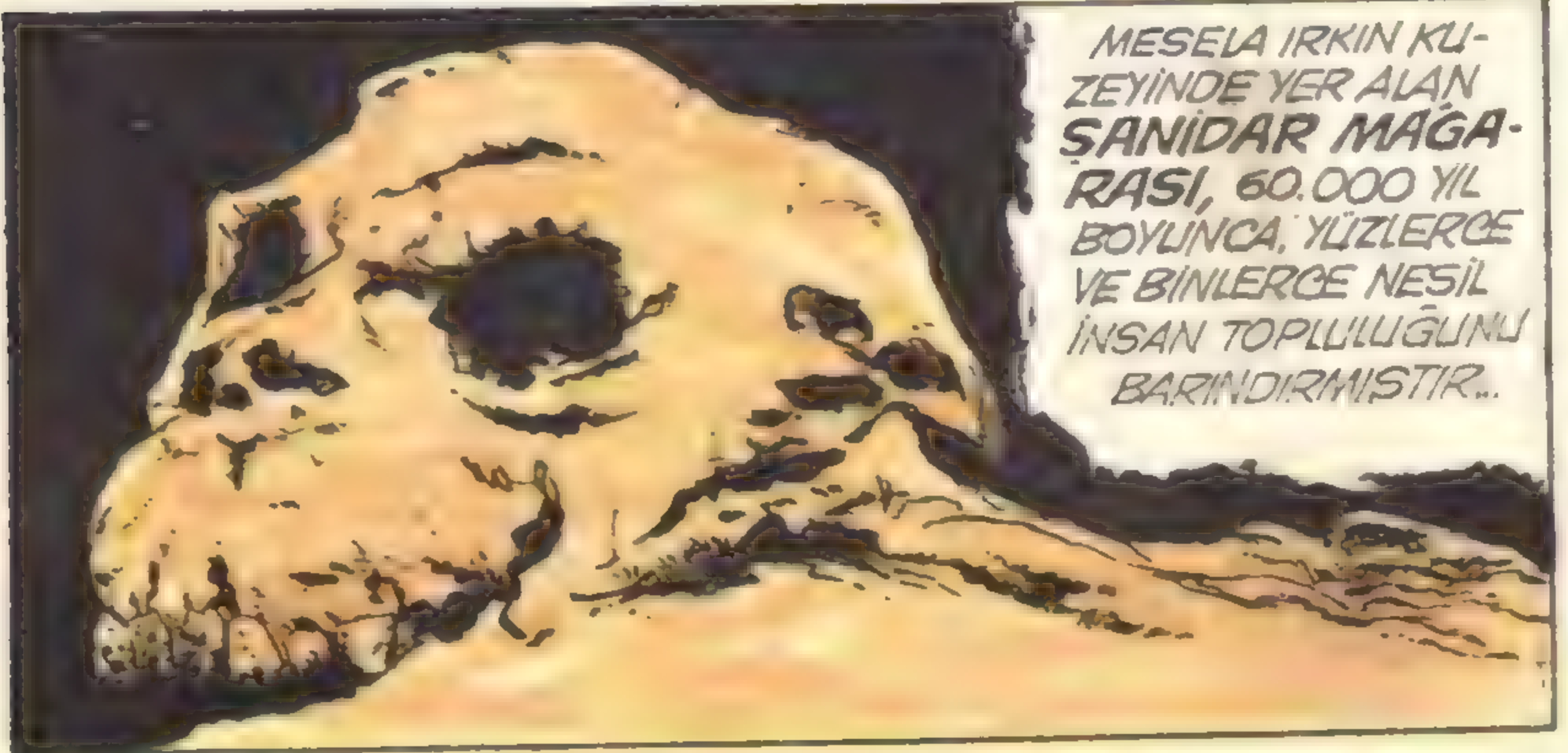
YOLLARI BUZULLARLA KESİLEN
İNSANLARIN BİR BÖLÜMÜ, BUZ
DAĞLARININ ETEKLERİNE YERLEŞTİ..

DİĞER BİR BÖLÜM
İSE, SICAK VE YAĞISLI
TROPİKAL BÖLGELERİ YURT
EDİNDİ.. İNSANLAR HER İKİ
BÖLGEYE DE KISA SÜREDE
İNTİBAK ETTİLER...

AFRIKA VE ASYA KITASINDA
BIRAKTIKLARI İZLER, BU İNSAN-
LARIN ÜÇ KİTAYA DA DAĞILMIŞ
OLDUKLARINI İSPATLAR...

MESELA İRKİN KU-
ZEYİNDE YER ALAN
**SANIDAR MAĞA-
RASI**, 60.000 YIL
BOYLUNCA, YÜZLERCE
VE BİNLERCE NESİL
İNSAN TOPLULUĞUNU
BARINDIRMISTIR...

NEANDERTHAL
(NEANDERTAL) İN-
SANI SADECE
TABİATTA RASTLA-
DIĞI ATEŞİ KULLAN-
MAKLA KALMIYOR,
ARTIK ONU YAKABI-
LIYORDU DA...

AMA BUNU İKİ TAŞI
BİRBİRİNE SÜRTEREK
MI BASARIYORDU??

YOKSA KLIRLI BİR
DAL PARÇASINI
TUTUSANA KADAR
ÇALI ÇIRPI İÇİNDE
MI DÖNDÜRÜ-
YORDU??

KULLANDIĞI METOD HAN-
GİSİYDİ? NE ŞEKİLDE
OLLURSA OLSUN, ATEŞE
HÜKMEDEBİLMENİN, BU
İNSANLARIN BÜYÜK GÖÇ-
LERİYLE AYNİ DÖNEME
RASTLADIĞINI
SÖYLEYEBİLİRİZ.

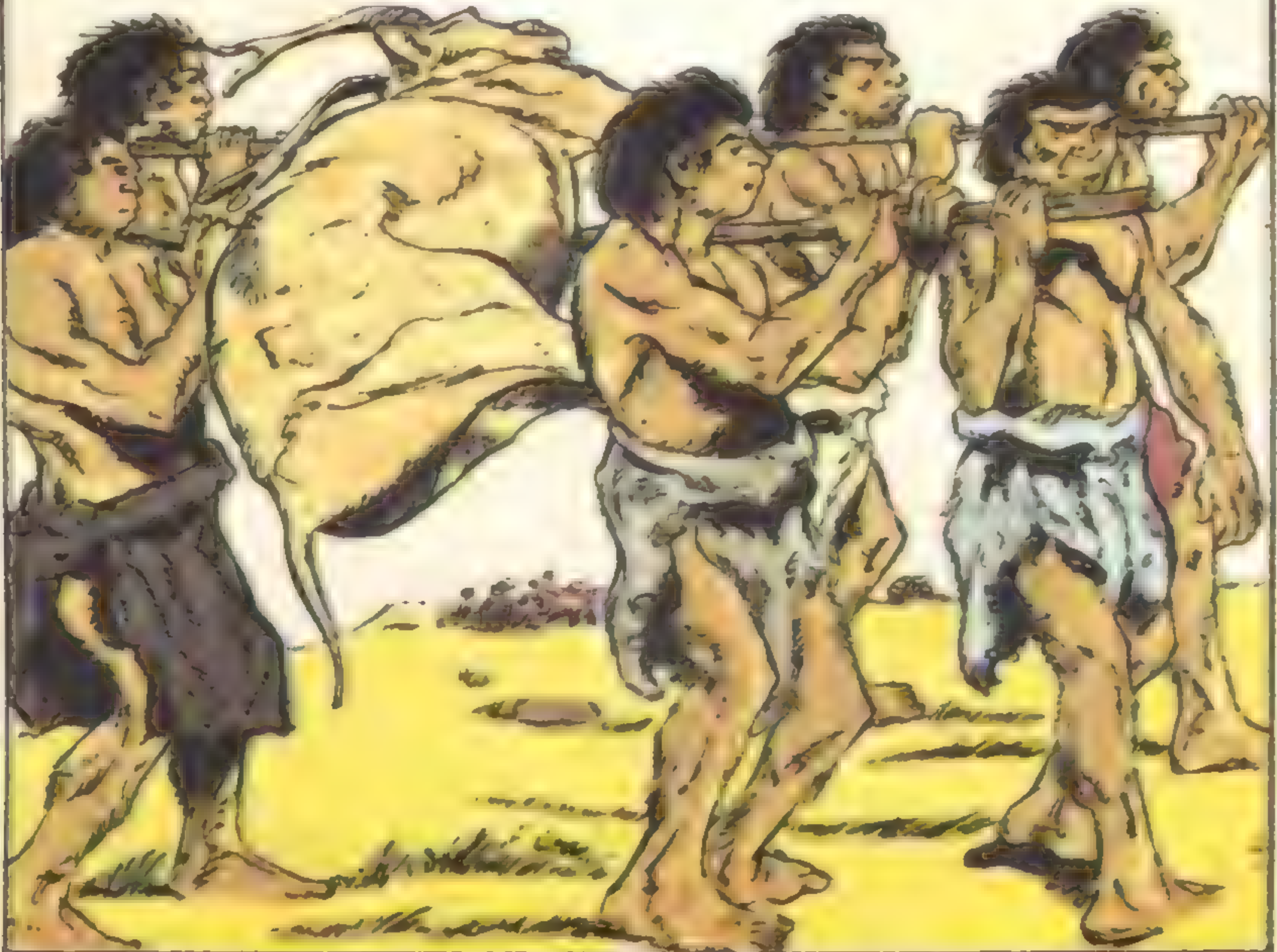

**OSTRALOPİTEKUSLAR VE PİTE-
KANTROPLUSLAR GİBİ BU İNSANLAR
DA, YABANI TOHUM VE MEYVENİN YANI
SIRA, BOL MİKTARDA AVLADIKLARI HAY-**

**VANLARIN
ETİYLE BESLE-
NİRLERDİ...**

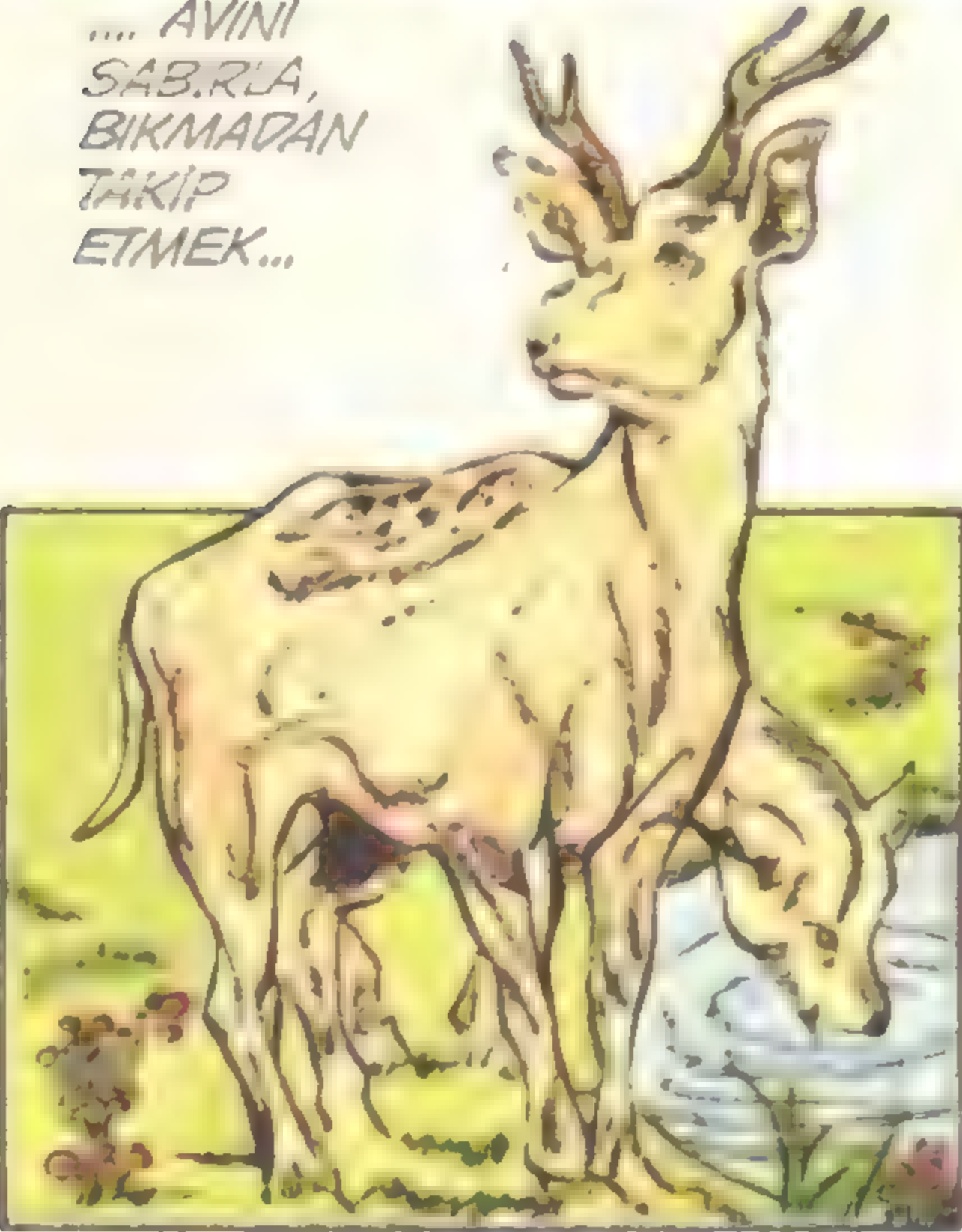
**HEPSİ BİRER USTA AVCIYDI VE AV SAYESİNDE
BİLGİ VE USTALIKLARI A. TIYORDU...**

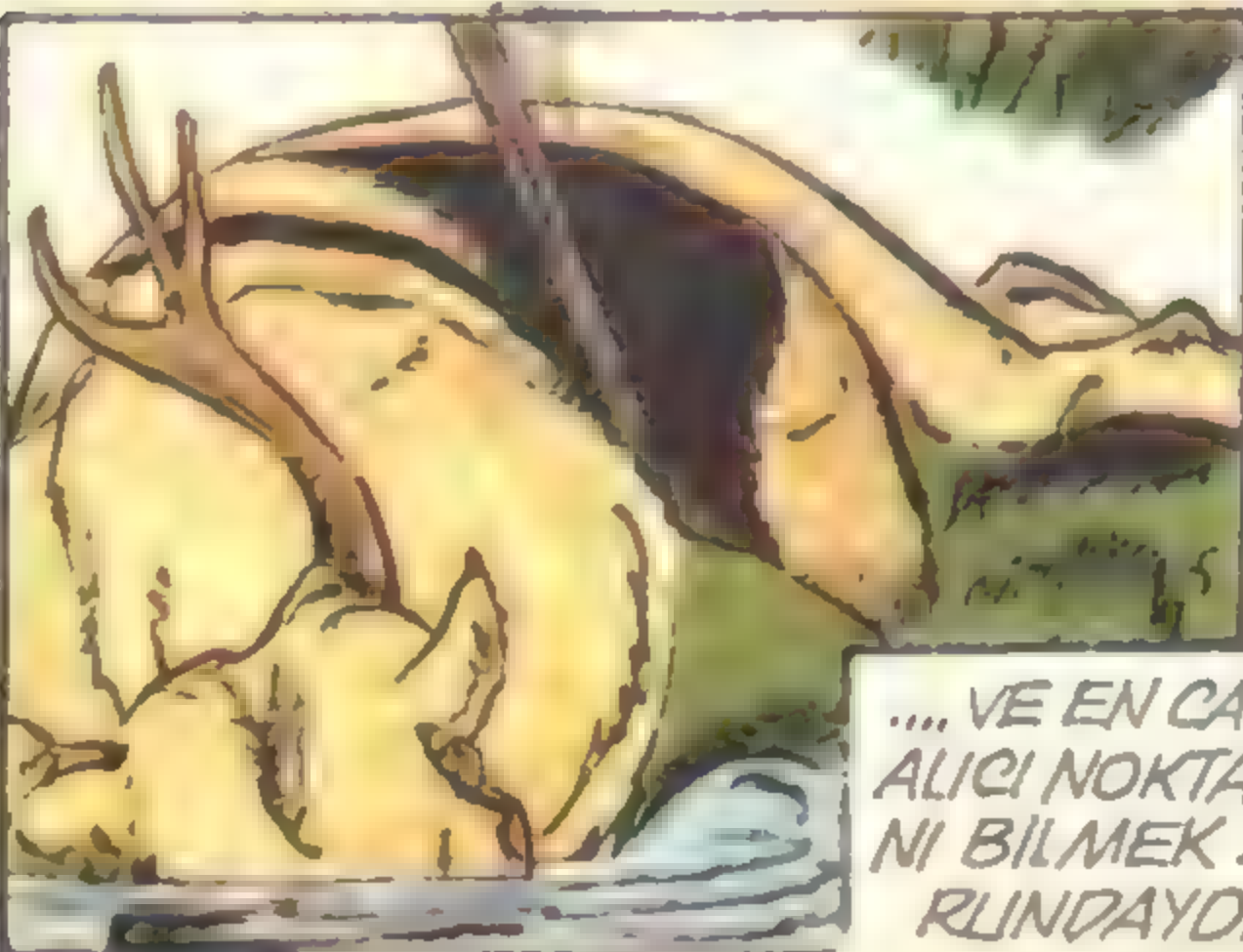
USTA BİR AVCI, KESKİN
GÖZLERE SAHİP OLMAK....

.... AVINI
SABIRLA,
BİKMADAN
TAKİP
ETMEK...

....SESSİZCE ONA YAKLAŞMAK...

.... VE EN CAN
ALICI NOKTALARI
NI BİLMEK ZO-
RUNDAYDI..

YARDIMLASMA OLMADAN
BÜYÜK BİR AVLA BASA ÇIKMAK
MÜMKÜN DEĞİLDİ...

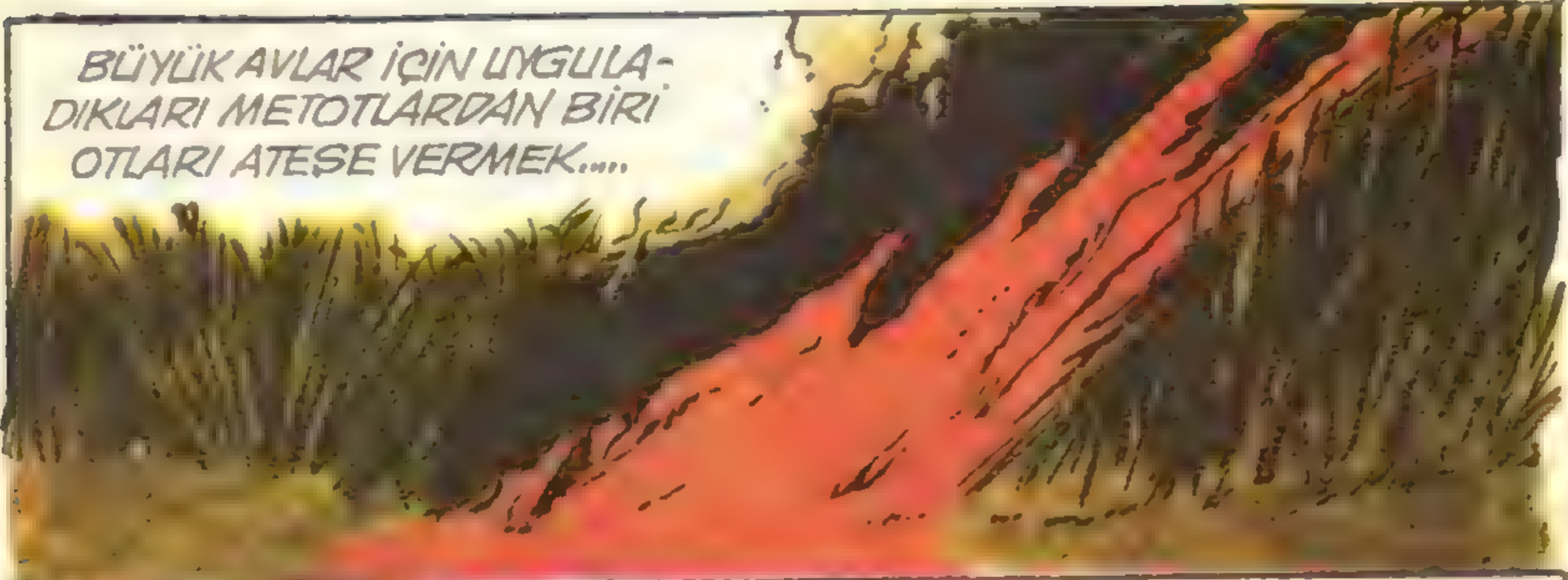

ORTAK HAYAT VE KOL-
LEKTİF DAVRANISLAR,
İNSANA ZEKÂYI, KONUŞ-
MAYI VE TOPLUMSAL
TESKİLATLANMAYI
KAZANDIRDI...

NEANDERTHAL İNSANININ
BU KONUDA DA ÖNEMLİ BAZI BAŞARI-
LAR ELDE ETTİĞİNİ SANIYORUZ...

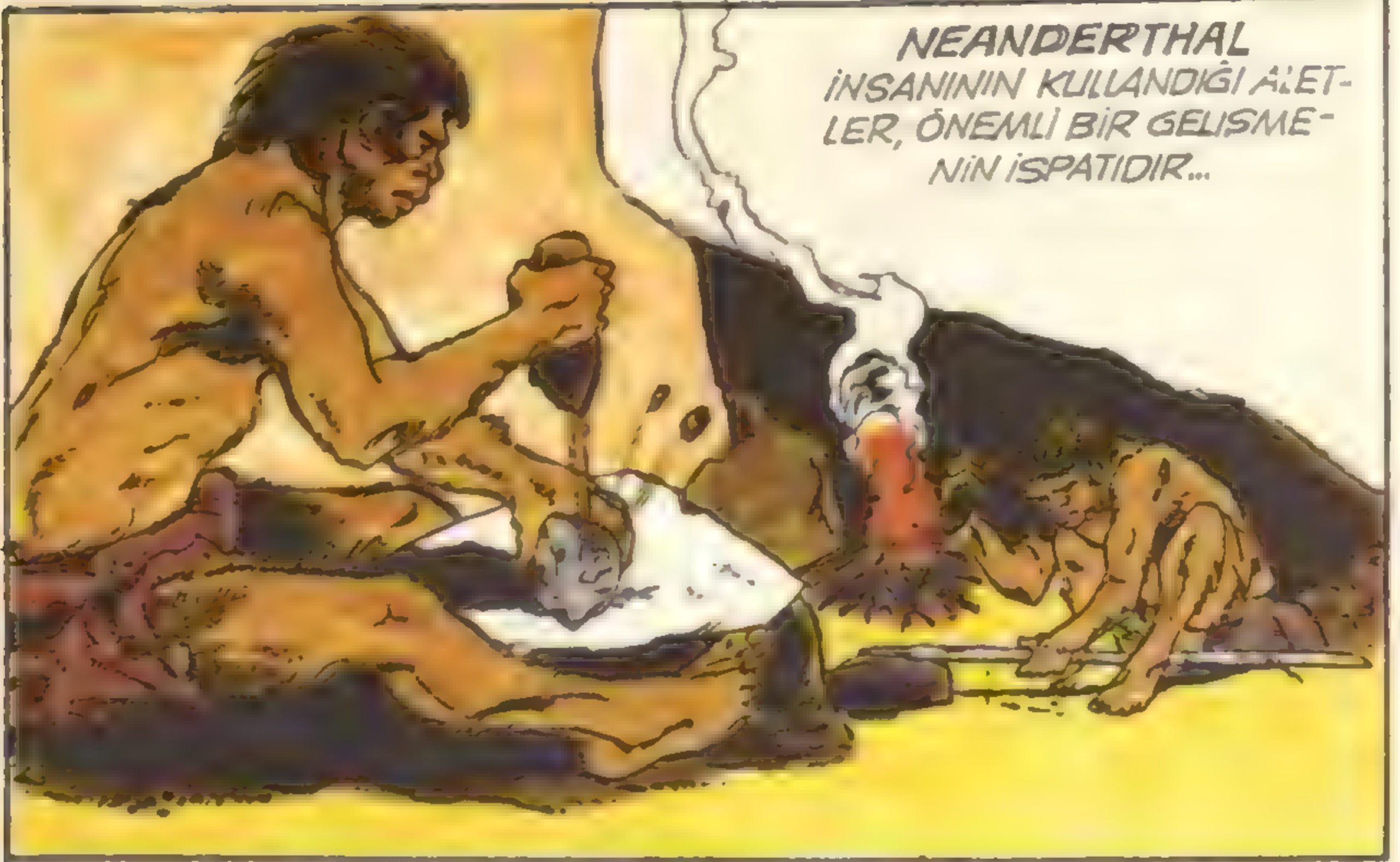
BÜYÜK AVLAR İÇİN UYGULA-
DIKLARI METOTLARDAN BİRİ
OTLARI ATESE VERMEK....

.... ÜRKEN SÜRLÜLERİ UÇURLUM VE BATAKLIK
GIBİ TABİİ TUZAKLARA DÜŞÜREREK....

.... ÇARESİZ KALAN HAYVANLARI
ÖLDÜRÜP, GERİYE AFIYETLE YEMEK
KALİYORDU...

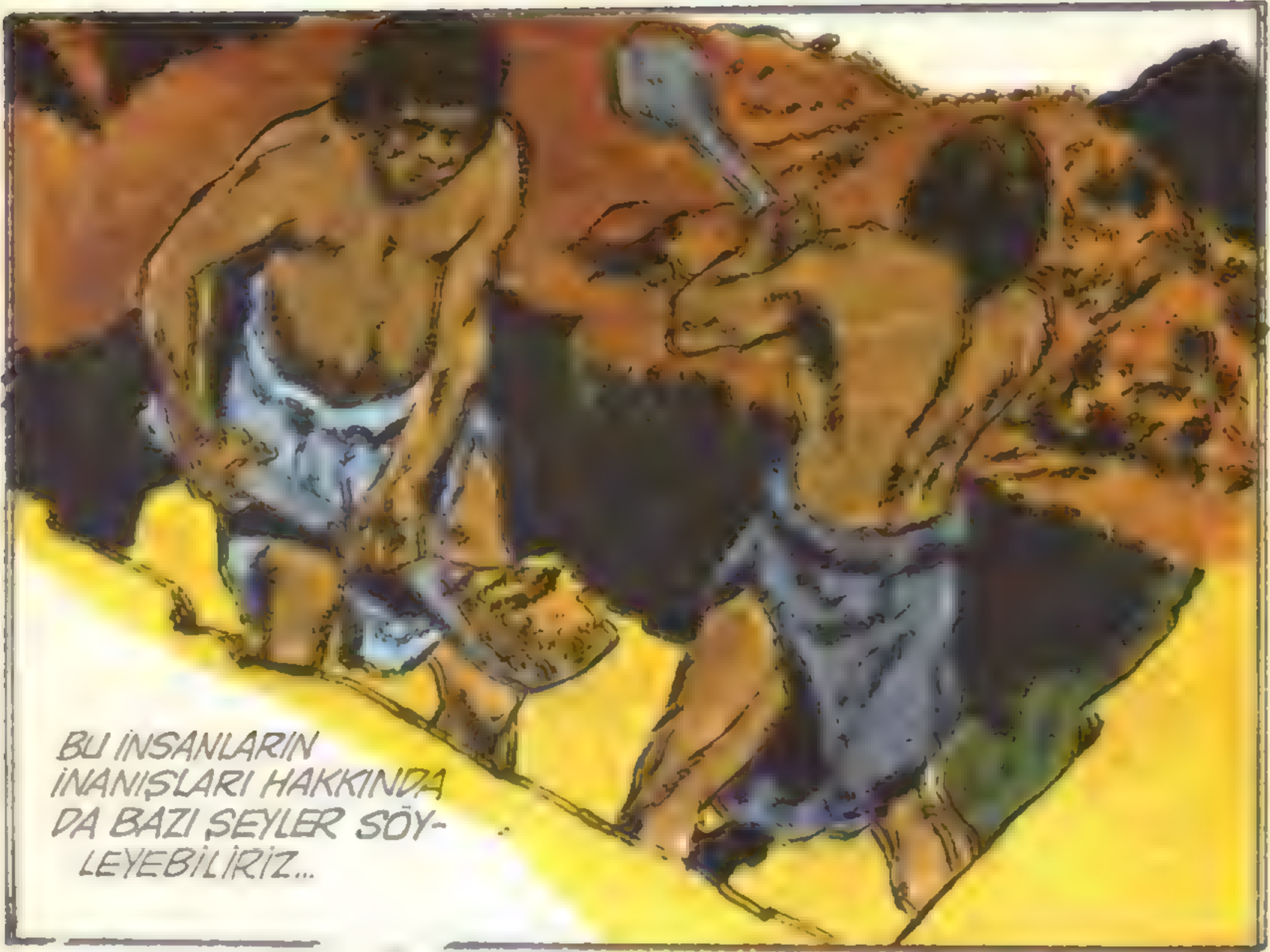
NEANDERTHAL
İNSANININ KULLANDIĞI ALET-
LER, ÖNEMLİ BİR GELİŞME-
NİN İSPATIDIR...

ÇAKMAKTASINI BİR
BASKA TAS VE BOYNUZLA
YONTARAK....

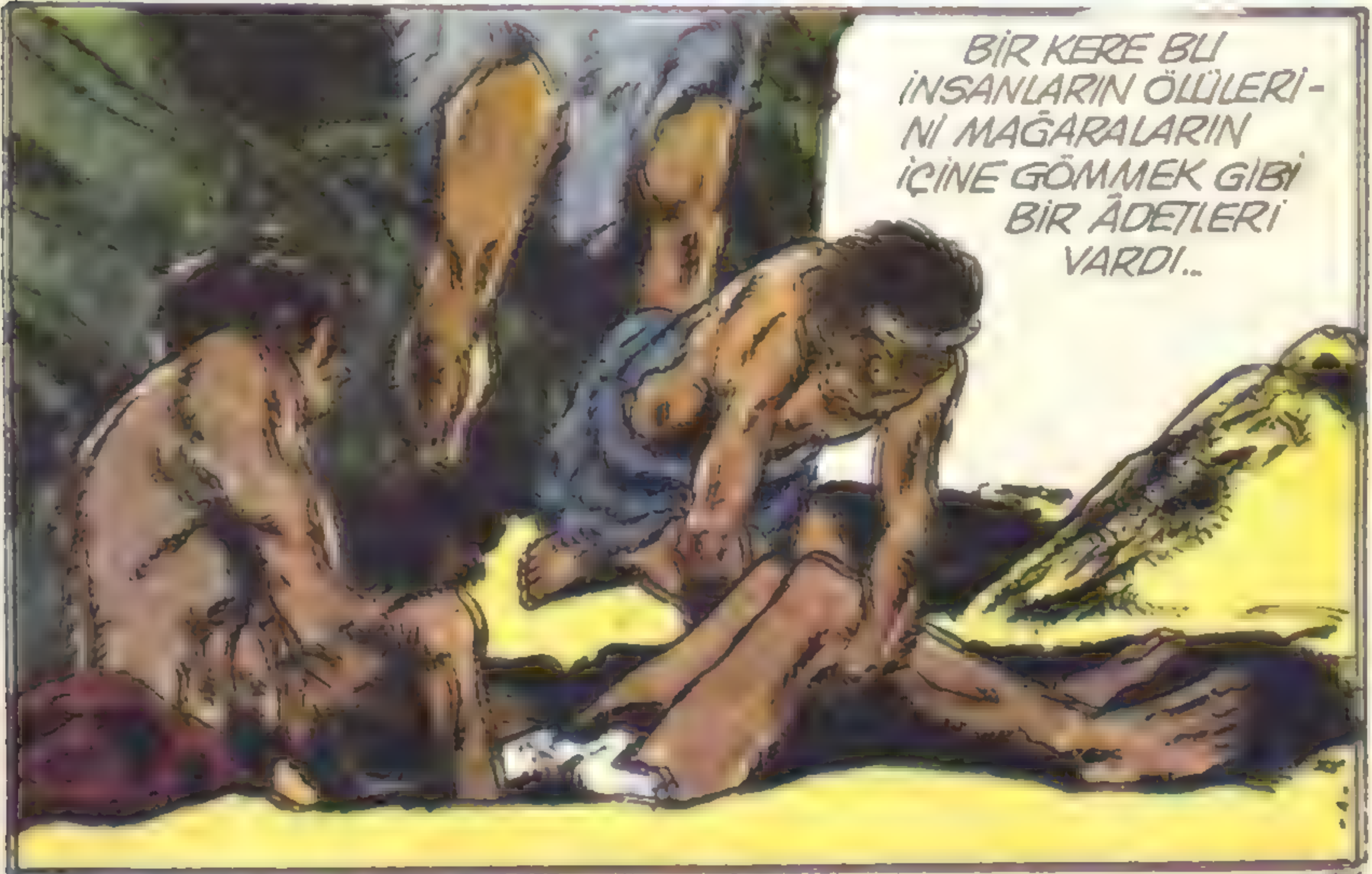

...HER İŞ İÇİN AYRI, BİR YÜZLÜ
KESKİN VEYA SIVRI UÇLU ALET-
LER YAPMISLARDI...

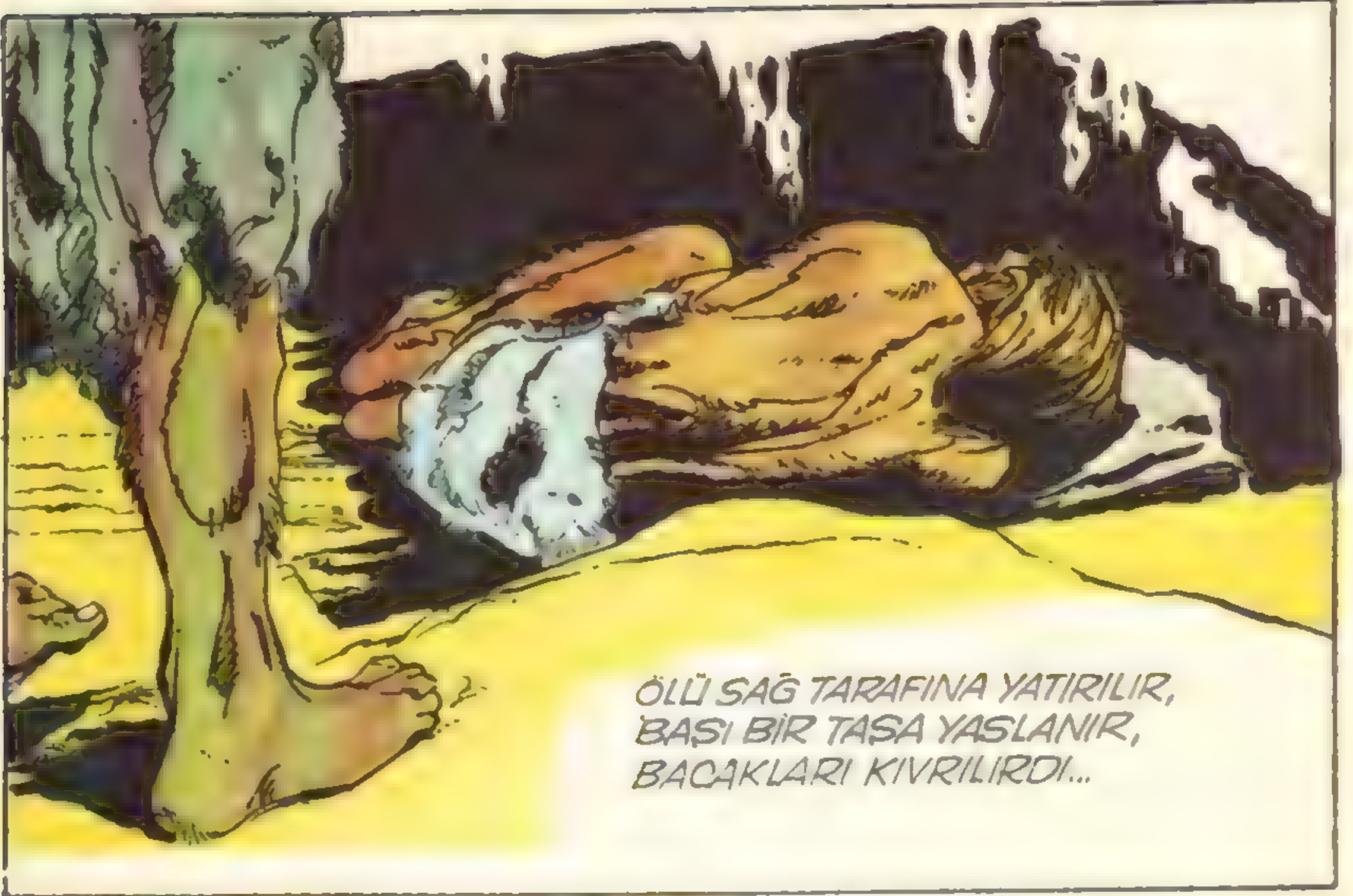

BU İNSANLARIN
İNANISLARI HAKKINDA
DA BAZI SEYLER SÖY-
LEYEBİLİRİZ...

BİR KERE BU
İNSANLARIN ÖLÜLERİ-
Nİ MAĞARALARIN
İÇİNE GÖMMEK GİBİ
BİR ÂDETLERİ
VARDI..

ÖLÜ SAĞ TARAFINA YATIRILIR,
BAŞI BİR TAŞA YASLANIR,
BACAĞLARI KIVRILIRDI...

ACABA BU İNSANLAR, ÖLÜMÜN UZUN BİR UYKU
OLDUĞUNA MI İNANIYORLARDI...

BU SAKAR VE
YERLERLE BİR-
LİKTE GÖNÜLÜĞÜNE
GÖRE, BİR SÜRE
SONRA LİSTELERİ
GİBİ BİR YERLER
OLABİLİR...

LİSTE İK MEZARLARI, OTURDUKLARI YERİN
ÇOK YAKININDA KAZIKLARINA GÖRE BELKİ DE,
İSİNİN HAYAT İÇİN NE KADAR GEREKLİ OLDUĞUNU
FARKETMİŞLERDİ

DİS GÖRÜMLERİNE İKİ KEZ
BENTLENEN BUNUSANLAR İKİ KEZ ORTA-
DOĞU'DA GÖRÜLDÜLER VE BUNUSAN
DÜNYAYA DAĞILDILAR.

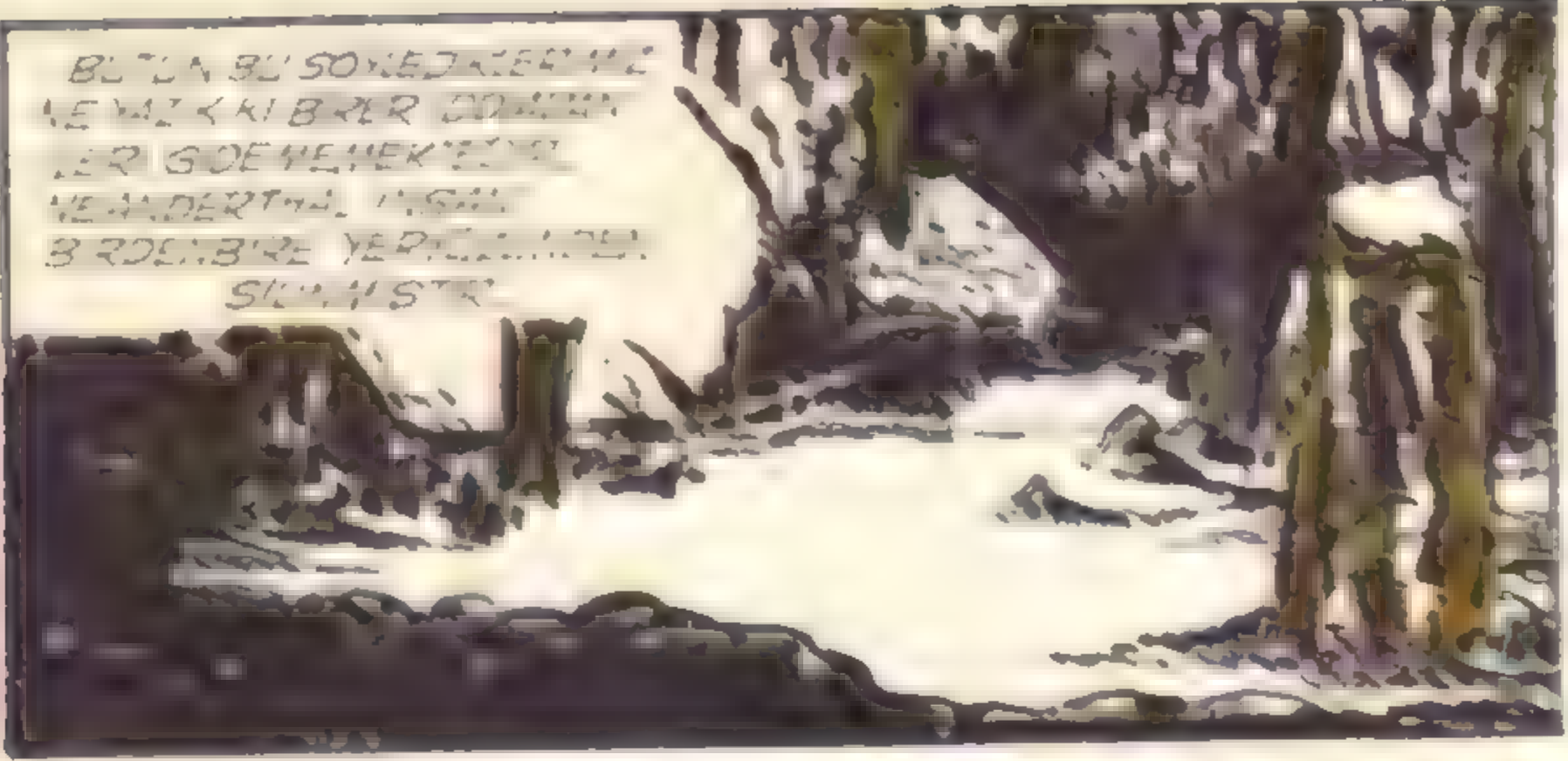

GEÇ YÜZDEYİ 30.000 YIL
ÖNCE ANKARA NİMSİNİN YERLİ-
LERİN OLUŞTURANLAR DA BU
NUSANLARDI...

HOMO SAPIENS'LERİN
YENİ DÜNYAYA BUZUL DEVRİN-
DE BİR KISTAK OLUŞTURAN
BERING BOĞAZI YOLUYLA
GİTTİKLERİ SANILMAKTADIR...

BUTAN BU SÖNEJERDE
YERİ Kİ BİRER DÖNÜ
ER GÖNEKİTİ
NEANDERTHAL İNSAN
BİRDEBİRE YERİNDİ
SİLAH STR

GÜNÜMÜZDEN 40.000 YIL ÖNCE,
BİR BASKA BUZUL DEVRİ BAŞLAR.
İYİ Kİ BU SONLUCUSUDUR

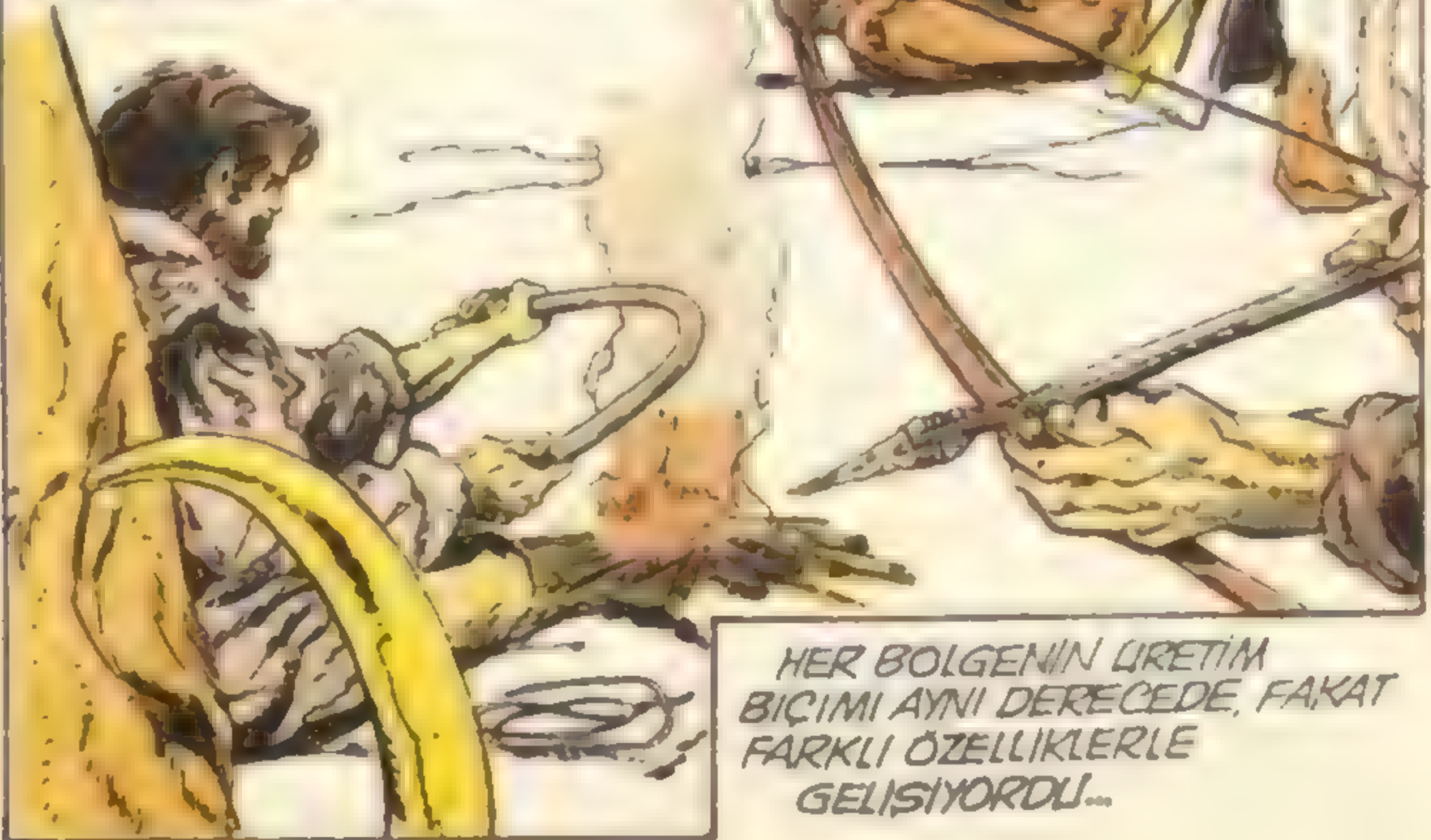
BU DÖNEMDE
YENİ BİR İNSAN
TÜRÜ **HOMO**
SAPIENS
ORTAYA ÇIKMAK-
TADIR..

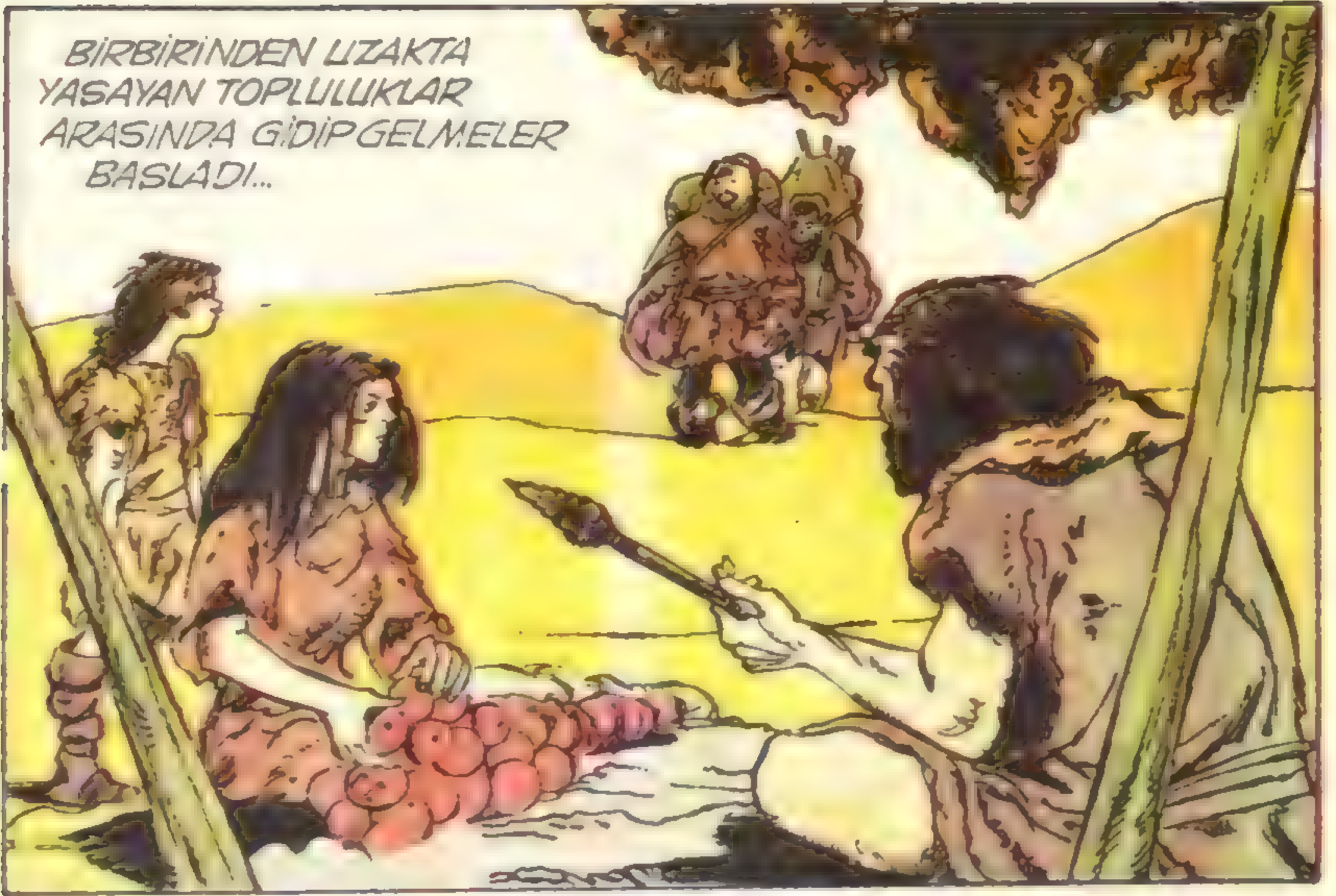
BUZULLARA RAĞMEN
AVRUPA KİTASI YIYECEK BAKI-
MINDAN ÇOK ZENGİNDİ. BOL
BOL AVLANIYOR VE BALIK
TUTUYORLARDI

ZAMANLA YAY VE KEMENT
KULLANMAYI ÖĞRENDİLER
ARTIK AVCILIK DAHA AZ
TEHLİKELİ BİR MESGULİYET
OLMAYA BASLAMIS VE AV
MALZEMELERİ ARTMIŞTI..

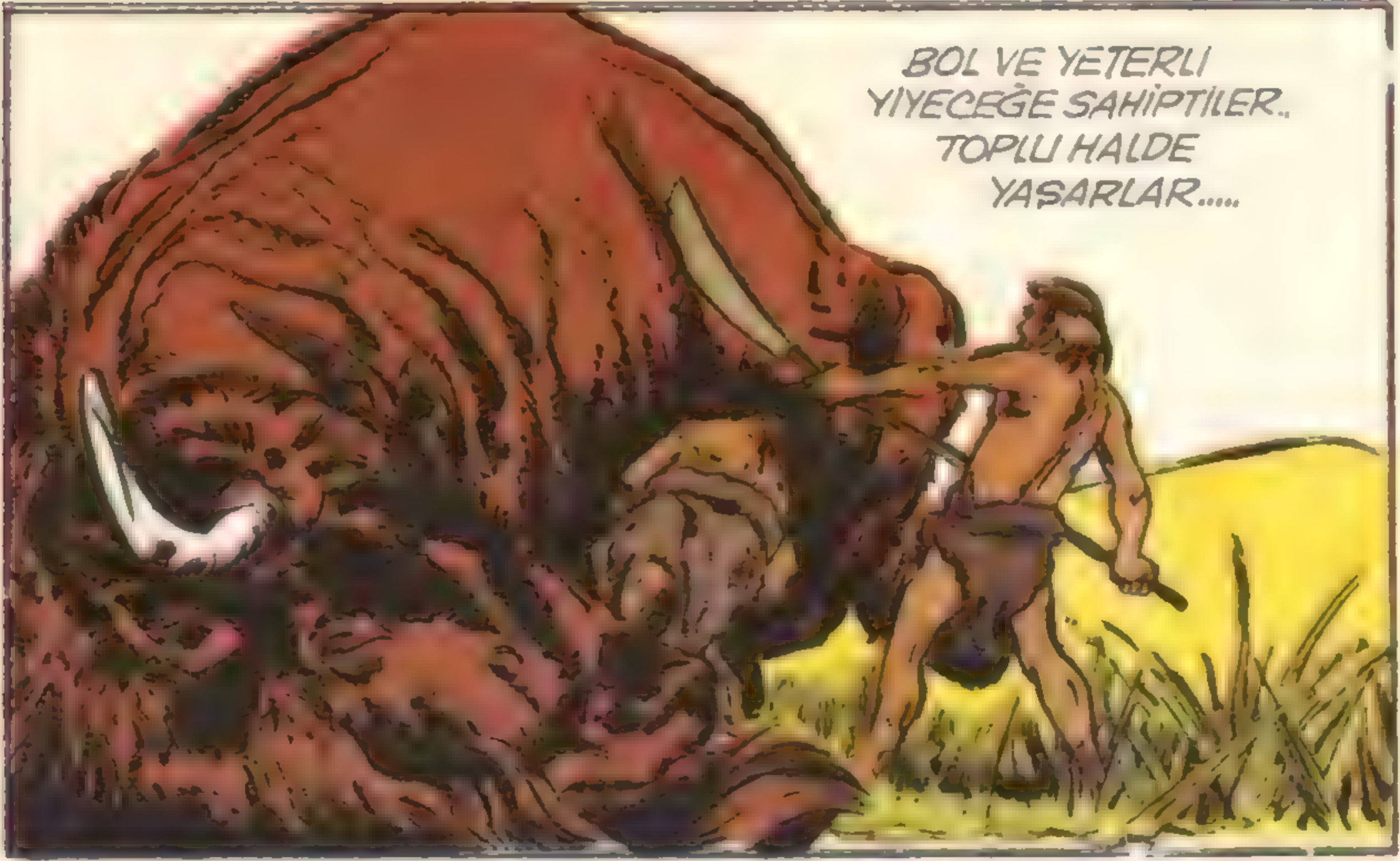

HER BOLGENİN ÜRETİM
BİÇİMİ AYNI DERECEDE, FAKAT
FARKLI ÖZELLİKLERLE
GELİŞİYORDU...

BİRBİRİNDEN UZAKTA
YASAYAN TOPLULUKLAR
ARASINDA GİDİP GELMELER
BASLADI...

BU TEMASLAR
SIRASINDA, YENİ
TECRÜBELER KAZANILDI..
TİCARETİN İLK ŞEKLİ OLAN
DEĞİŞ-TOKUŞ BASLADI...

BOL VE YETERLİ
YIYECEĞE SAHIPTİLER..
TOPLU HALDE
YAŞARLAR.....

...AĞAÇ DALLARINDAN KEMİK VE
POSTLARIN YARDIMIYLA EVLER
KURARLARDI...

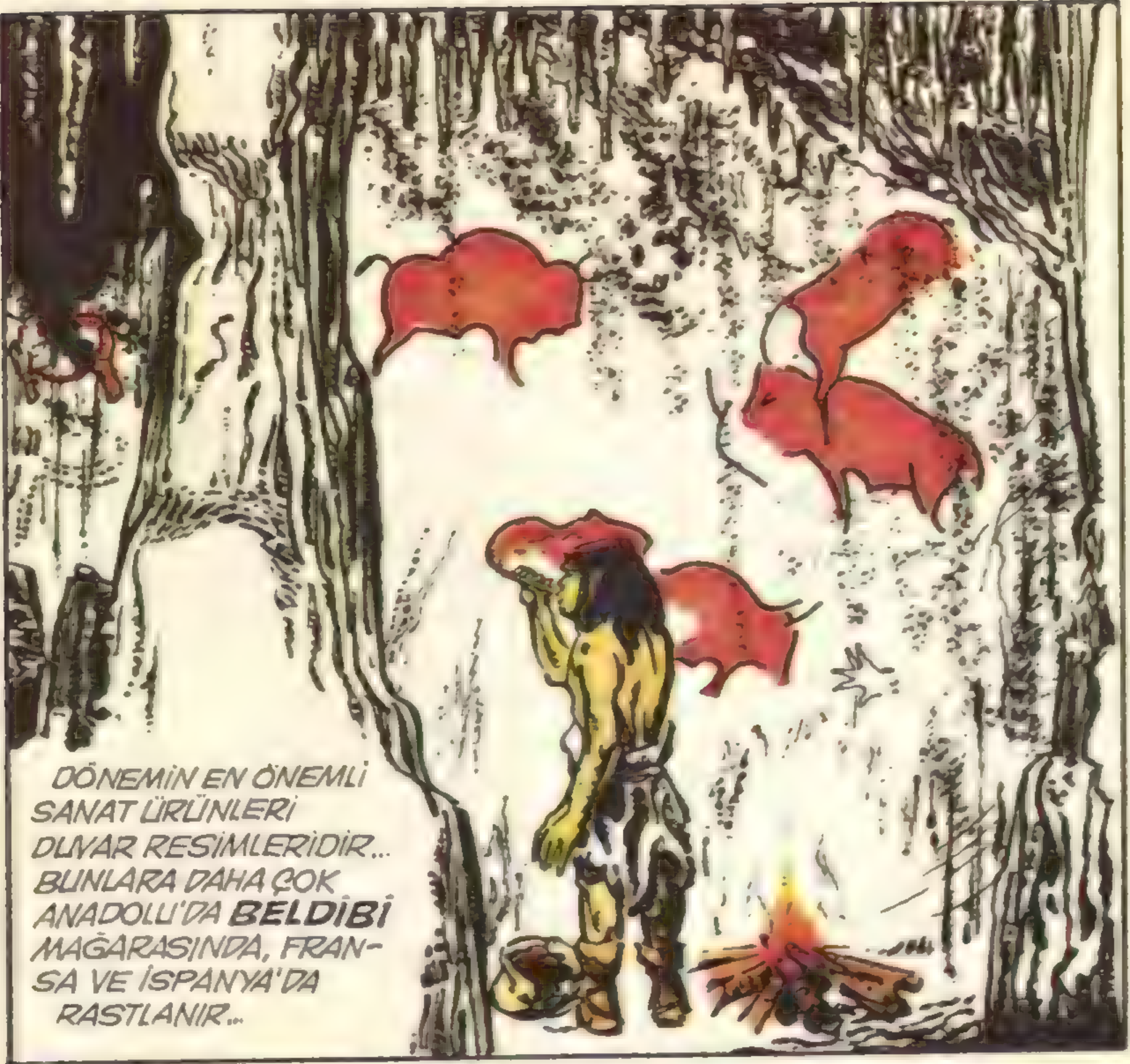
TABİİ BİRER BARINAK OLAN
MAĞARALAR, BU DÖNEMDE DA-
HA KOLAY YASANABİLİR BİR
DURLUMA GELDİ...

BÜTÜN BUNLAR UZUN VE ZORLU
YILLARIN SONUÇLUNDA ELDE EDİL-
MİŞTİ VE HER İKİ NESİL YENİ BİR
GELİSMENİN BAŞLANGICI...

ZAMANLA YENİ TESKİLATLANMA-
LAR, İS BÖLÜMÜ VE BİR ARADA YAŞA-
MANIN GETİRDİĞİ KAİDE DOĞDU...

DÖNEMİN EN ÖNEMLİ
SANAT ÜRÜNLERİ
DUVAR RESİMLERİDİR...
BUNLARA DAHA ÇOK
ANADOLU'DA **BELDİBİ**
MAĞARASINDA, FRAN-
SA VE İSPANYA'DA
RASTLANIR...

BU RESİMLER DÜSÜ-
NÜLDÜĞÜ GİBİ SÜSLEME
AMACIYLA YAPILMAMIŞ,
MAĞARALARIN EN ÜCRA
KÖSELERİNE ÇİZİLMİŞTİR...

AVIN BEREKETLİ GEÇMESİ
İÇİN DÜZENLENEN TÖREN-
LERLE İLGİLİ SAHNELERDİR
BUNLAR... NE YAZIK KI ARTIK
HAYVANLARINDA BİR AZAL-
MA GÖRÜLMEMEYE
BAŞLAMISTIR...

ÇÜNKÜ BUZUL DEVRİNİN
SONUYLA BİRLİKTE MEYDANA GELEN
İKLİM DEĞİŞİKLİKLERİNE AYAK UYDURA-
MAYAN HAYVANLAR, SÜRÜLER HALİNDE
GÖÇE BAŞLAMISLAR VE BU DURUM
KOLLEKTİF TOPLUMUN EKONOMİSİNİ
TEMELDEN SARMISTIR...

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

GÜNÜMÜZDEN YAKLAŞIK 2,5 MİLYON YIL ÖNCE

Güney ve Doğu Afrika'da, bilim adamlarınca "ostralopitekus" adı verilen bir insan türü ortaya çıktı ve buradan dünyaya yayıldı.

GÜNÜMÜZDEN 600 000 YIL ÖNCE

Yontma Taş Devri'nin başlangıcı olan ve **IV. Zaman**'ın en uzun bölümünü oluşturan **Buzul Devri**'nde yer alan bu döneme ait, ilkel aletler ele geçirildi. Kıtaların büyük bir kısmı, kalın bir buz tabakasının altındaydı ve iklim bugünkünden çok daha soğuk ve nemliydi. Tabiattaki başlıca hayvanlar; mamut, rengineyiği, bizon gibi soyu tükenmiş iri memelilerdi. Bu dönemi üçe ayırmak mümkündür.

600 000 İLE 180 000 ARASI

Erken Paleolitik Devir adıyla bilinen bu dönemde yaşayan insana antropologlar tarafından "pitekantropus" adı verilir. Bu insanlar, iki ayaklarının üzerinde durabiliyorlar ve kaba aletler üretebiliyorlardı. Bu döneme ait insan iskeletlerine, özellikle Cava ve Pekin'de rastlandı. Küçük bir gruptan, bazan tek bir aileden oluşan insan toplulukları, göçebe bir toplum oluşturmaktaydılar. Başlıca gıdaları yabani meyve, kök ve av ürünleriydi. Geceyi nehir kenarlarında veya ağaç tepelerinde geçirirlerdi. Soğuk, rüzgâr ve yağmurdan korunmak için dallardan ilkel kulübeler inşa ediyorlardı. Ateşten yararlanabiliyor, ancak istedikleri an ateş yakamıyorlardı. Taştan ürettikleri çok amaçlı ve basit aletleri vardı. En çok kullanılanlar; ağır baltalardı. Zaman zaman kemik ve tahta aletler de kullanıyorlardı, ancak bunlar zamanın olumsuz etkisi karşısında yenik düşerek, günümüze ulaşamadılar.

180 000 İLE 80 000/70 000 ARASI

Orta Paleolitik Devir adıyla bilinen bu dönemde pitekantropuslar yerlerini daha gelişmiş bir tür olan "**Neanderthal İnsanları**"na bıraktılar. Bu insanlara ait iskelet kalıntılarına Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarında rastlanmaktadır. Teknolojinin gözle görülür bir biçimde geliştiği bu ortamda, çeşitli aletler üretildi. İnsanlar ateş yakmayı ve hayvanlar için tuzaklar hazırlamayı öğrendiler. Silahların gelişmesi, insanların ateşe hükmedebilmesi ve vahşi hayvanlardan korunmalarını sağlayan mağaralarda yaşamaya başlaması sonucu, nüfusta artış görüldü. Zaten bu devrin bir diğer adı da **Mağara Devri**'dir. Cinsiyet ve yaşa göre işbölümü ve konuşma gelişti. Bulunan mezarlar, ölümden sonra yeniden dirilmenin var olduğu inancını taşıdıkları kanaatini uyandırmaktadır.

80 000/70 000 İLE 10 000 ARASI

Temelinde avcılık yatan bir uygarlığın doruk noktasına çıkıldığı bu döneme, **Geç Paleolitik Devir** adı verilir. **Neanderthal İnsanları**'nın yerini alan **Homo Sapiens**'ler taşı işleyerek keskin ve sivri aletler elde ettiler. Avda tuzakların yanı sıra ok ve yaydan da yararlandılar. Zıpkınların ve kemikten yapılmış olta iğnelerinin bulunması, balıkçılığın da geliştiğinin ispatıdır.

Bu insanlar geniş mağaralarda yaşarlar, sürekli ve bol yiyeceğin bulunduğu alanlara yerleşirlerdi. Cinsiyete, yaşa ve beceriye göre herkesin bir görevi vardı. Toplumu yönlendiren liderlik vasfına sahip olanlar; yaşlılar, sihirbazlar, cesur ve usta avcılardı.

İlk sanat ürünleri bu dönemde görülmeye başlandı. Bunlar mağaraların duvarlarına yapılan resimler ve kadını konu alan küçük heykelciklerdi. Tamamı büyü ile sıkı sıkıya bağlıydı ve yapılaş amaçları, avın bereketli geçmesini ve hayvanların çoğalmalarını sağlamaktı. Büyü ve sanat, ilk insanın hayatında önemli bir yer kaplıyordu ve hemen hemen ok, yay, mızrak kadar etkili olduğuna inanılırdı.

Yine bu devirde ilk kez Amerika kıtasına göç edildi. Asya kıtasından yola çıkıp, Bering Boğazı'ndan geçerek Alaska'ya ulaşan avcılar, yol boyunca avlanarak ve meyve toplayarak karınlarını doyurdular. Buzul Devri'nde su seviyesi azalan okyanus ve denizleri, iki kıtayı birbirine bağlayan dar bir toprak şeridinden geçerek aşıldı ve Yenidünya'ya yayıldılar.

Bu dönem son buzulun (Würm III) da kuzeye çekilişi ile sona erdi. İklim, bitki örtüsü ve hayvanlar değişikliğe uğradı. İri memelilerin nesillerinin tükenmesi, insanı yeni besin kaynakları aramaya ve farklı yaşama biçimleri bulmaya yöneltti. Sonuçta insanlık tarihinin en büyük gelişmelerinden biri olan, toprağın işlenmesine geçildi. Bu, insanın tüketicilikten üreticiliğe geçtiği, en önemli aşamadır.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI:
İLK UYGARLIKLAR

BAYİNİZDEN
ŞİMDİDEN AYIRTINIZ